

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

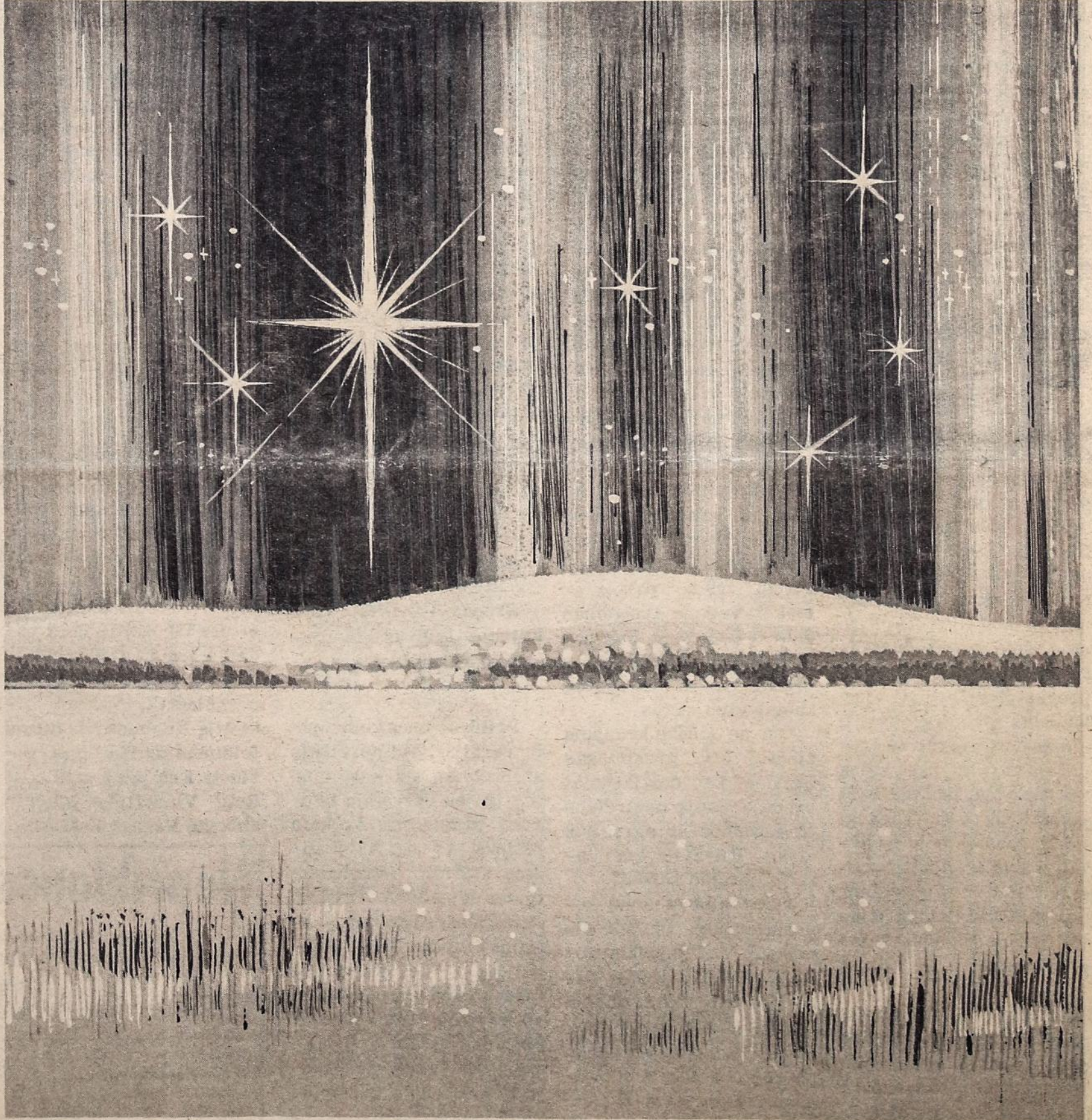
Montrealis • 1973.I. 3 • Nr. 1 (2027)

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

VLIKAS IR LIETUVIŲ VISUOMENĖ

Dr. Jonas Genys skaitė paskaitą Vliko Seime, Clevelande, Ohio. Paskaitos tema buvo: "Vlikas ir visuomenė". Jis pabrėžė, kad Vliko veiklai sąlygos keitėsi tris kartus, būtent 1934 - 1944 m. vokiečių okupacijos metu - Lietuvos pagrindis: pasibaigus karui - Vokietijoje tremtinių gyvenimo sąlygose; ir pagaliau Amerikoje. Kiekvienu atveju Vliko santykiai buvo su skirtinga visuomene. Tačiau visais trimis atvejais, nors ir skirtingose sąlygose, Vliko tikslas tebėra tas pats. Jis įsitikinęs, kad: "Visokių audrų draskoma pasaulio lietuvių visuomenė Vliko tikslams pritaria ir pritaro ateityje". Nors mūsų priešai daro viską, kad visuomenė atsisakytų Vliko ir jo siekiamų tikslų - Lietuvos išlaisvinimo, bet mūsų visuomenė tai pagundai atspari. Iš to prelegentas daro tokias tris išvadas: 1. dauguma lietuvių visuomenės pritaria Vliko tikslams, 2. pritaria naudojamoms priemonėms, 3. ir mato svarbų reikalą, kad toks centrinis komitetas egzistotų.

Bet prelegentas palietė ir kitą kai kurių grupių pažiūrą, būtent: "Laikas ir nusivylimas pagimdė ir tokių lietuvių, kurie patys nieko nedaro ir net kritikuoja tuos, kurie ką nors daro. Jie linkę užmiršti Lietuvos laisvės reikalą ir rūpintis tik kultūra/. Ši idėja labai patinka Maskvai. Kai kurie už tai gauna net labai šiltą priėmimą okupuotoje Lietuvoje".

TYLIOJI NAKTIS

Prelegentas pabrėžė, kad visuomenė, ypač jaunesnės kartos, nesandios pakankamai painformuojamos apie Vliką. Mūsų spauda, o ypač Vliką sudarančių organizacijų žmonės turėtų daug daugiau apie jį rašyti. Vlikas, tiek savo organizacijos

forma, tiek veiklos turiniu turėtų būti kiekvienam lietuviui gerai pažįstamas. Tuomet dar daugiau turėsias pasitikėjimo ir galėsias sudaryti stipresni savo veiklai finansinį pagrindą. Principas, kuriuo vedami, prieš 29 metus susirinkę devynių organi-

zacijų atstovai sudarė Vliką - jungti visas jėgas tam pačiam šventam tikslui, Lietuvos išlaisvinimui - tebėra nepasikeitęs.

ŠAUKIASI Į PASAULIO SAŽINE

Belgijoje vykstančiame simpoziume, žmogaus teisių klausimais Sovietų Są-

DAIL. ROMO BUKAUSKO.
jungoje, Anglijos profesorius P. Radway ir buvęs sovietų pilietis mokslininkas Glazov, savo kalbose pareiškė, kad Sovietuose

nuo Stalino laikų, dabar vyksta patys baisiausi persekiojimai Kremlui priešingų asmenų.

Lietuvos užkariautojai didžiarusiai turi priedangą-skleisti komunizmą, bet tikrieji jų tikslai grynai imperialistiniai. Ir kada Mao Tze Tungas iš Pekino Kremlių vadina imperialistais, tik melagingai besiskelbiančiais socialistais, tai žinoma, pasako tikrą tiesą ir atidengia jų kaukę.

Jau pirmos rusų okupacijos dienomis savotiškai pagarsėjęs sovietų atstovas Lietuvoje Pozdniakovas, tuometinis faktinis Lietuvos valdytojas, vienam lietuvių veikėjui atvirai pasakė: -Mes jus dabar paėmėm rimtai ir ilgam. O tais laikais viena rusė mokytoja pareikalavo, kad jai būtų duotas darbas lietuviškoje mokykloje, tai į pastabą, kad ji Lietuvos mokykloje tarpu negalinti dirbti, nes nemoka lietuviškai, pasipiktinus atrėžė: - Nesapnuokit, jūs visi greitai kalbėsit rusiškai.

—

Į Lietuvą atėjo ne kokie nors idėjiniai naujų tiesų skelbėjai, bet paprasti "rusiški saldotai", kuriems svarbu buvo plėsti savo imperiją. Lygiai tokiu būdu jie ir šandien elgiasi. Naudoja visas priemones visoje Baltijos srityje stengdamiesi nustelbti tautinius elementus ir duoti progą išviešpatauti rusų kalbai ir rusiškai kultūrai. Jie ten nesivaržo nė trupučio. Sakysim, rusų kalbą, jie įtikinėja, kad turi visi vartoti tik todėl, kadangi ir "Leninas kalbėjo rusiškai". Pigi ir niekinga nesąmonė, bet ji pakankama, nes didžiarusiai įsitikinę, jog jiems ten niekas neprieštaraus.

—

Iš Kauno vėl blogos žinios. Į Kauną staiga pradėta gabenti tūkstančiai rusų. Naujai statyti namai, kur jau buvo skirti gyventi kai kuriems lietuviams, dabar perduodami naujai atveštiejiems rusams. Daugelis lietuvių, kurie jau buvo įteisinti gyventi tuos namuos, dabar "turi grąžinti raktus". Vadinas, nuolatiniame butu krizėje, kokia viešpatauja Kaune, lietuviai paliekami be pastogės. Jie turi užleisti

Jau buvo pranešta, kad Petras Jakiras, Stalino sušaudyto raudonosios armijos vado sūnus, nuolat priešinęsis Kremliaus biurokratams ir dalyvavęs prieš juos demonstracijoje bei žmogaus teisių gynimo akcijoje, pastaromis dienomis palūžo ir pareiškė ištikimybę Kremeliui. Jakiras 49 metų istorikas savo gyvenime stambiają dalį išsedėjo kalėjimuose. Ypatingai jis buvo kankinamas po paskutinio arešto. Dar prieš savo suėmimą, Jakiras užsienio korespondentui atvirai pasakęs, kad jis nesąs tikras, ar galės išlaikyti būsimus kankinimus. "Jeigu aš neišlaikysiu, tai prisipažinsiu viską, ko čekistai pageidaus. Bet tai ne bus mano žodžiai, tai bus padeiktuoti tvirtinimai" - pridėjo Jakiras. Kai Chruščėvas jį išleido iš kalėjimo, Jakiras kiek įmanydamas kovojo su Stalino režimo liekanomis Sov. Rusijoje.

Dabar užsienio spaudos atstovai Maskvoje gavę žinių, kad Jakiras išdavęs 25 opozicijos asmenis. Jakiras kaltinęs daugumoje intelegentus, su kuriais turėjo šiokius ar kitokius ryšius darbe, ar mokslo veikoje. Daugumas Jakiro išduotojų, esą, pa-

privilegijuotai didžiarusių kasta savo vietas.

Čia ne menka kronikos žinutė, čia gresmingas ženklas, kad didžiarusiai pradėjo naują negirdėtos priespaudos ir agresijos ataką. Tai žinia, kuri sukelia neramų rūpestį.

Visai aiškūs rusų imperialistiniai tikslai. Jie pamatė, kad nepriklausomais laikais Kaune subrendo pats aktingiausias lietuvių tautinio atsparumo branduolys, kurį jau sunku paprastom administracinėmis priemonėmis išblaškyti. Tad reikia ji kitu būdu padaryti neveiksmingą. Atgabentų rusų tūkstančiai visokeriopa stengsis lietuvius nustelbti, o reikalui esant ir fiziškai sutramdyti. Atėjo sunkios dienos Kaunui, Kauno jaunimui ir Kauno visiems gyventojams, kurių širdyse dar rusena tautinė savigarba.

neigė jo tvirtinimus.

Ne tik vienas Jakiras nukentėjo. Pasirodo politinė sovietų policija pastaruoju metu pasidarė ypačingai aktyvi ir visu frontu puola visus, kurie bandė veikti prieš Kremlį. Kaip patirta praeitais metais Ukrainoje buvo suimta 100 asmenų, kurie kaltinami "Buržuaziniu nacionalizmu". Dauguma suimtųjų buvo nubausti nuo 3 iki 10 metų kalėjimo. Suėmimai vykdomi Maskvoje ir daugelyje kitų miestų. Ypatingai slaptoji policija persekioja nelegalių leidinių redaktorių ir plintojus. Pavyzdžiui slapta spausdinama "Kronika" išeina maždaug reguliariai jau nuo 1968 metų. Tame leidinyje, kurs patenka ir į laisvąjį pasaulį, plačiai aprašomi slaptosios policijos neteisėti veiksmai.

Tačiau opozicinės grupės sovietų Sąjungoje nesiliauja priešintis Kremeliui. Yra žinių, kad dalis suimtųjų paskelbė badą. Ar pavyks KGB palaužti kovotojus už žmogaus teises, parodys artimoji ateitis.

400 ŽMONIŲ
DEMOSTRAVO NEW
YORKE

Gruodžio 10 d. New Yorke priešais Jungtinių Tau-

—

Priklausymas komunistų partijai, dar nereiškia atsisakymo nuo savo tautos ir jos gyvybinių interesų paneigimą. Ar kam patinka, ar ne, bet šandien didžioji lietuvių aktyvios šviesuomenės dalis, savo kišenėse nešioja partinius bilietus. Bet ir Vengrijos, Čekoslovakijos šviesuomenės žmonės buvo partinių bilietų savininkai. Ir vis dėl to jie pasipriešino Maskvai. Žinojo, kad nukentės, bet priešinos. Akivaizdoje nuožmaus didžiarusių puolimo ir jų gresmingų užmačių ar atsiras lietuviuose kokia kibirkštis pasipriešinimo.

Tiesa, lietuvių būklė nepalyginamai sunkesnė. Jų rankos surištos. O rusai žino ką daro. Jie supranta, kad smūgis į Kauną, tai smūgis į Lietuvos širdį.

tų būstynę įvyko demonstracija prieš Sovietų Sąjungoje vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, tautinius ir religinius persekiojimus. Nors tuo metu oras buvo labai nepalankus, bet susirinko iki 400 asmenų. Demonstrantų tarpe buvo įvairių sovietuose gyvenančių tautų atstovai, tame tarpe ir gausus lietuvių burys. Demonstrantų tarpe matėsi ir kiniečiai-komunistų priešinkai su savo plakatais.

● JAV šių metų pradžioje baigiasi keli kontraktai unijų su darbdaviais, viso bus palieti 4,7 milijonai darbininkų. Sudarant naujus kontraktus unijos be jokių abejonių pareikalaus geresnių atlyginimų ir darbo sąlygų. Unijų vadai labai abejoja, ar bus galima pasiekti tų pagerinimų be streikų. Todėl manoma, kad JAV netrukus turės įvykti visa eilė stambių streikų.

● SOVIETŲ biologas Z. Medvedevas, išleistas į Europą vieneriems metams, ir jau pakvlestas Londono universitete profesoriauti.

● RYTŲ VOKIETIJA paneigia gandus, būk valdžia pataria savo piliečiams nevažinėti į Vakarų Vokietiją ir nenoriai duoda leidimus norintiems važiuoti. Esą jau 6 milijonai Rytų Vokietijos piliečių aplankė Vakarų Vokietiją.

Išleistas į JAV Sovietų fizikui Va'ery Čalidze žmogaus teisių k'ausimais skaitančiam Amerikos kultūros ce truose naskaitas atimta Sovietų pilietybė.

V. Čalidze spaudos atstovams papasakojo, kad į jo viešbutį New Yorke, atėjo 2 Sovietų pasiuntinybės tarnautojai ir paprašė vizos, kurią reikia patikrinti. Kartu paprašė ir paso, kuri padavus išdėjo sau į kišenę ir pasakė, kad Čalidzei ir jo žmonai atimta Sovietų pilietybė už tai, kad jis Amerikoje žemina Sovietų pilietybės vardo.

V. Čalidze spaudos atstovams pasakė kad jis nesutinka su tokia forma atemimo jam pilietybės. Jis kovosias už žmogaus teises ir šiuo atveju reikalaujamas, kad atėmimas pilietybės ir motyvai, būtų paskelbti spaudoje ir pateikti jam raštiškai, o ne tokiu apgaulingu būdu koks dabar įvykdytas pasiuntinybės tarnautojų. V. Čalidze tiesiog pareiškė: "Jie mane apgavo".

● BRITANIJOS šiaurės Irlandijai leidžia įvykdyt šalyje referendumą ir pasisakyti: ar jie nori pasisakyti Britanijos valstybėje.

Referendumas paskelbtas 1973 m. kovo 8 d.

● AMERIKOS statistikos žiniomis, visame pasaulyje gyvena 14 milijonų žydų. Daugiausia jų yra Amerikoje - 6 milijonai.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$7.50, visur kitur - \$8.00. Rėmėjo prenumerata - \$12.00. Adreso pakeitimas 25 ¢. Atskiras numeris 25 ¢. Administratorius F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonei. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS J. PETRĖNAS

VLIKO seimo Clevelande proga Vliko pirm. dr. K. Valiūnas aplankė Clevelando miesto merą Ralph J. Perk ir įteikė jam knygą "Guerilla Warfare on the Amber Coast". Nuotraukoje iš kairės: Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. Raimundas Kudukis, Vliko pirm. dr. Kęstutis Valiūnas, Clevelando meras Ralph J. Perk ir Vliko seimui ruošti komiteto pirmininkas Jonas Daugėla.

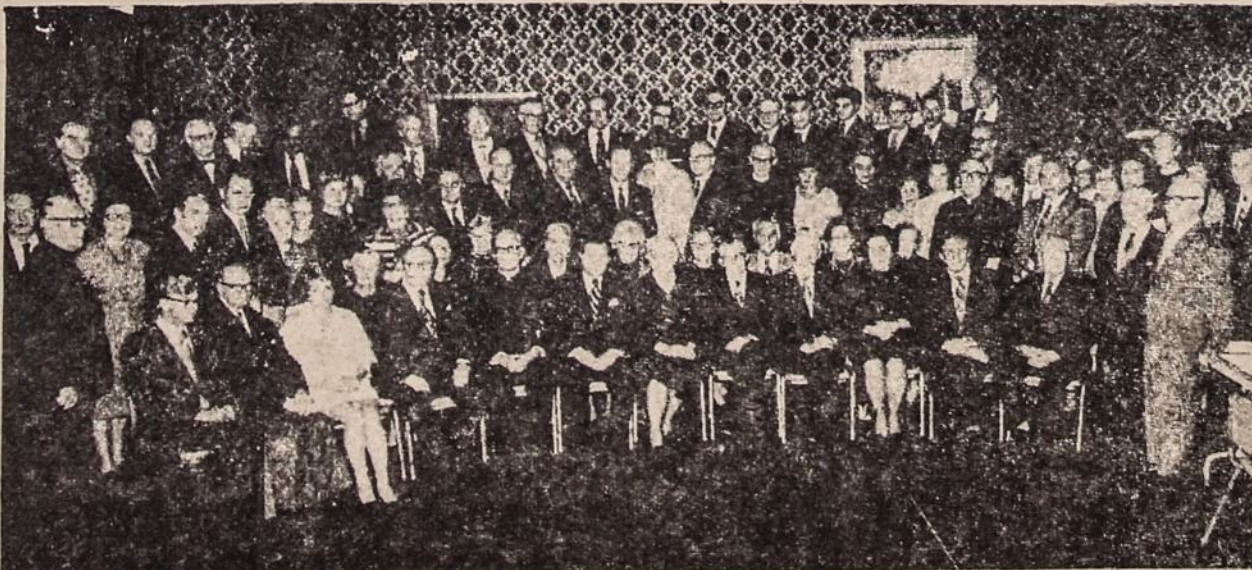
● **LITERATŪROS** ir meno premijos Vilniuje paskirtos šiems meno darbuotojams: rašytojui K. Tarabildienei ir dailininkui S. Ušinskiui.

A. Churginui, kompozitoriui V. Barkauskui ir J. Karosui, dailininkei D. Tarabildienei ir dailininkui S. Ušinskiui.

LIETUVA GRAŽI TĖVYNĖ, Valės Vaivorytės eilėmis aprašyta, Jono Tryčio iliustracijos, brangidovana vaikams, 43 psl., kaina \$4.00

D.L.K. Birutės Draugijos New Yorko skyriaus valdyba su S. Kačinskiene mezginių parodoje. Iš k. E. Šlepetienė, V. Rūtenienė, S. Kačinskienė, M. Klivečkienė — pirmininkė, E. Liaukuvienė, M. Bulvičienė.

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas Chicagoje.

Detroito centrinėje bibliotekoje suruoštos parodos "Lietuvių kultūriniai lobiai" rengimo komisija. Iš k.: LB Detroito skyriaus pirm. šaul. Vladas Selenis, parodų rengimo specialistė Dorothy Manty, šaul. Stefa Kaunelienė. LŠST cv pirm. Vincas Tamošiūnas ir Detroito liet. kultūros klubo pirm. Antanas Musteikis.

● Staiga mirė Jurgis Mačionis, populiarus Montre- alio lietuvių tarpe. Paliko žmoną Emilija ir dukterį J. Balčiūniene.

● Prieš pat Kalėdas palaidota staigiai mirusi Teresė Mačiulienė, kuri paliko vyrą Joną, gyvenantį LaSalėje.

● Mirė Martynas Tarasevičius, sulaukęs 82 metų amžiaus. Gyveno Rosemonte. Turėjo plačią šeimą, liko keturios dukterys su savo šeimomis.

● Gasperienė Jadvyga iš Sault-Ste-Matie, Ont. vietoje šventinių sveikinimų paskyrė 5 dol. NL-vai.

ANTRASIS MIESTELIS, KURIS BUVO MANO

Nelė Mazalaitė parašė antrąjį tomą savo knygos "Miestelis, kuris buvo mano" - fantastinių miestelio fragmentų, žmonių portretų ir gamtos vaizdų.

Rašytoja taip pat esanti sukūrusi daug trumpų pasakojimų, apybraižų, susijusių su gyvenimo aktualijomis, lyriškų ir subtilių. Tokių kūrinių galėtų susidaryti keletas knygų.

LIETUVIAI SPORTININKAI AMERIKOS ŽEMYNĖ

Lietuviai sportininkai Amerikos žemyne turi 20 klubų ir juose 851 narį.

Jie 1973 m. vasarą ruošiasi atsivesti Europą vyrų krepšinio ir moterų tinklinio rinktines.

K.S.KARPIAUS

PALIKIMO PARODA

Balzeko lietuvių kultūros muziejus Chicagoje suruošė rašytojo ir žurnalisto Kazio S. Karpiaus palikimo parodą-fotografijų, diplomų, raštų.

Dail. Elena Kepalaitė pasizymėjusi meno veikloje.

Šilainė šoka malūną.

LIETUVOS KONSULATAS *Chicagoje*

Garbės konsulė J. Daužvardienė su savo vyru dr. P. Daužvardziu.

Gruodžio mėnesį teko pasikalbėti su Lietuvos generaline konsule, Chicagoje, p. Juze Daužvardiene. Gerb. Daužvardienė man papasakojo apie konsulato darbus.

Chicagoje, Lietuvos konsulatas, aptarnauja JAV vidurvakarių apylinkę. Konsulatas patarnauja palikimų tvarkant, atlieka patvirtina gimimo metrikų, vedybų metrikų, ir kitokių dokumentus. Lietuvos konsulatas New Yorke atlieka konsularinius darbus visose valstybėse. Konsulato darbai nesibaigai dokumentų tvarkymu. Nemažas skaičius amerikiečių kreipiasi į konsulatą dėl įvairių informacijų. Vieni nori informacijos apie Lietuvos dabartinę padėtį, kiti nori žinoti apie lietuvių Kalėdinius papročius, ir panašiai. Nemaža dalis laiškų, kurie

siunčiami konsulatui yra svarbesnės reikšmės. Kartais amerikiečių kompanijos nori informacijų dėl investavimų Lietuvoje, dėl prekybos ir panašių reikalų.

Konsulatas, visada tiksliai painformuoja apie Lietuvos dabartinę padėtį. Šiais metais konsulatas išsiuntė 370 siuntinių su brošūromis apie Lietuvą. Mokyklos, universitetai, organizacijos, ir institucijos iš įvairių vietovių kreipiasi į konsulatą. Šiais metais konsulatas sulauks maždaug 1600 oficialių laiškų, kuriuos reikės visus atsakyti.

Lietuvos konsulė Chicagoje, p. Juzė Daužvardienė, yra "garbės konsulo" kategorijoje. "Garbės konsulas" nėra pilnateisis konsulas, bet atlieka daugelį konsularinių darbų.

Konsulatas laiko labai artimus ryšius ne tik su vietine lietuviška spauda, bet ir su amerikiečių laikraščius. Amerikiečių spauda, televizija, ir radio dažnai kreipiasi į konsulatą dėl informacijos apie Lietuvą, jos istoriją, vietinius lietuvius, ir kitais bendrais reikalais. Taip pat, kai vietinė spauda klaidingai praneša apie Lietuvą ar lietuvius, esti rašomi atitaisymo laišką. Gerb. Daužvardienės pačiais žodžiais - "Visvien, ir jeigu neatitaiso, tai bent koks asmuo perskiatys, ir gal kitą kartą atsimins, ir klaidos nepakartos".

Konsulatas laiko ir artimus ryšius su amerikiečių organizacijoms. Organizacijos dažnai kreipiasi į konsulatą įvairiais prašymais. Viena organizaci-

ja nori pamatyti lietuviškus tautinius šokius. Kita organizacija nori susipažinti su lietuviškais Kalėdiniais papročiais. Konsulatas kartais pagelbsti užmegsti ryšius tarp amerikiečių organizacijos ir pavienių lietuvių, kurie sutinka patarnauti.

Taip pat, konsulatas laiko ryšius su Amerikos politikais. Pagal taisykles konsulatas negali kištis į politiką. Konsulatas įvertina ir pagerbia politikus, kurie padeda Lietuvai ir lietuviams.

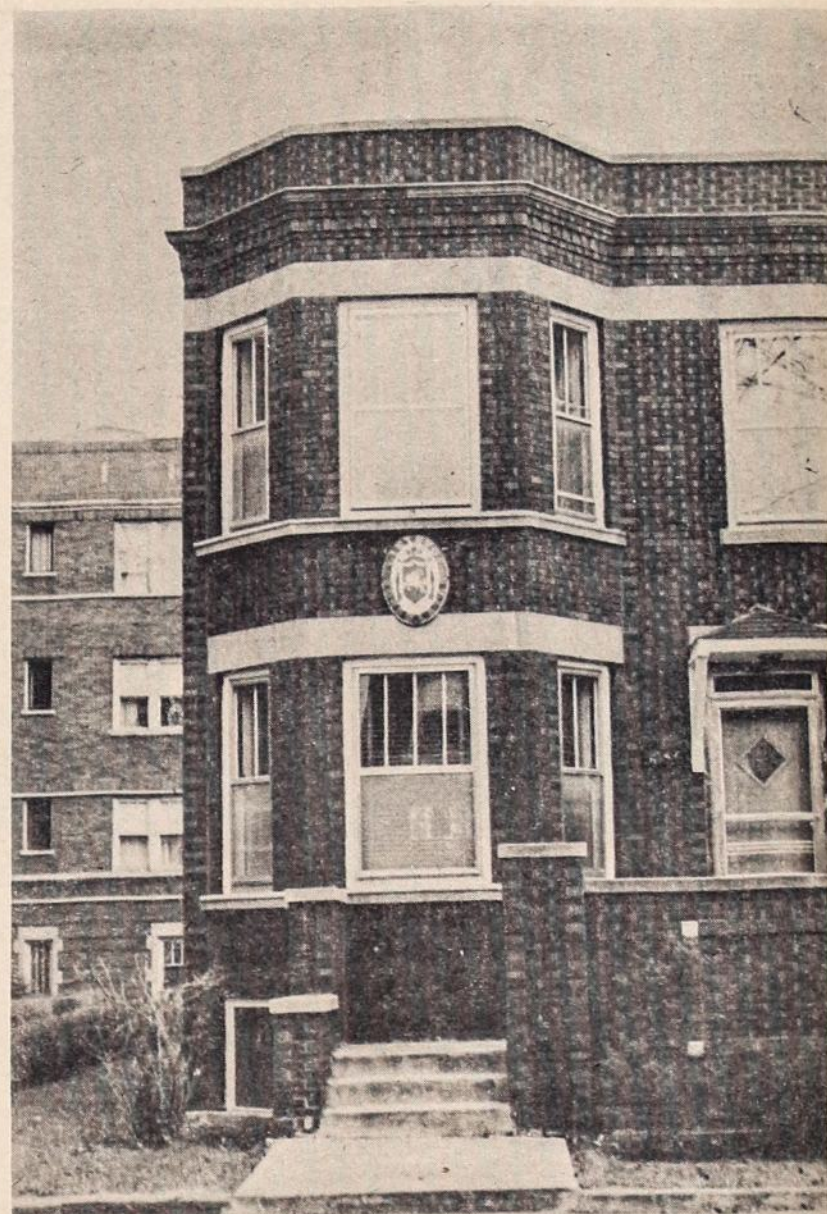
Konsului pasitaiko daug progų susitikti su žymiais žmonėmis, politikais, žurnalistais, valstybių pareigūnais, ir kitais konsulais. Čia yra geriausia proga neoficialiai iškelti Lietuvos padėtį.

Chicagoje veikia 56 konsulatai iš visų pasaulio kampų. Visi konsulai palaiko artimus ryšius savo tarpe. Chicagoje yra net du lietuviai konsulai. Be Juzės Daužvardienės yra Feliksas Stungevičius, eina Urugvajaus generalinio konsulo pareigas.

Lietuvos konsulatas atlieka labai svarbų darbą informuojant daugelį žmonių ir atlieka legalius aptarnavimus lietuviams.

Dvi didelės problemos konsulate tai trukumas anglų kalba spausdintų informacijų ir, antra, kad daug lietuvių nepasinaudoja konsulato tarnavimais.

Konsulatas veikia Chi-

LIETUVOS KONSULATO PASTATAS Chicagoje Artesian So. Ave.

Chicagoje jau 48 metus. Už dviejų metų konsulatas sulauks 50 metų sukaktuvių.

6147 South Artesian, Chicago, Illinois, 60629. Tel: RE7 - 8334.

Konsulato adresas:

Rimantas Genčius.

LEIDINYS APIE PRANCŪZIJOS LIETUVIUS

PrLB - ne ruošia leidinį apie Prancūzijos lietuvius, tai yra, šio krašto lietuvių istoriją. Šiam leidiniui paruošti ir išleisti bus sudaryta speciali komisija. Kviečiame visus Prancūzijos lietuvius ir anksčiau gyvenusius lietuvius Prancūzijoje talkon: rinkti medžiagą šiam leidiniui. PRANCŪZIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS. PrLB valdyba praneša, kad dėl nematytų sutrukdyimų "Prancūzijos Lietuvių Žinios" bus išleistos ne prieš Kalėdas, bet Vasario 16-osios proga.

PRIĖMIMAS VASARIO 16-OSIOS PROGA. Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės vasario 17 d. 18 val. bus priėmimas/reception/ Cercle National des Armees salonuse, place Saint Augustin, Paris-8. Priėmimą ruošia France-Baltique draugija. Priėmimam kviečiami visi lietu-

viai, svečiai prancūzai, pavergtų Europos tautų atstovai ir kt.

PRANCŪZIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ LIETUVIŲ SPAUDOS REIKALU: Atėjus Naujiems Metams, mielai raginame užsiprenumeruoti lietuviškus laikraščius. Lietuviškos knygos ir lietuviški laikraščiai bei žurnalai laukia skaitytojų.

● AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS centro valdybos dabartinė sudėtis: pirm. Dr. K. Bobelis, vicepirm. T. Blinstrubas, vicepirm. P. Dargis, vicepirm. Dr. K. Šidlauskas, vicepirm. Kun. Stašys, vicepirm. Dr. J. Valaitis, sekret. Dr. V. Šimaitis, Išdin. J. Skorubskas, Fin. Sekret. A. Pakalniškis, Proto. Sekret. E. Vilimaitė, narė, T. Kuzienė, narė, R. Staniūnas, narė, V. Vepštas.

Konsulė J. Daužvardienė (antroji is kairės) su Chicagos lietuviu jaunimu, vizito metu pas Chicagos mayorą Daley.

LESTER PEARSON

LESTER B. PEARSON, buvęs Kanados ministeris pirmininkas, liberalų partijos vadas po operacijos mirė. Mirties priešastis - vėžio liga. Pearson buvo ypatingai gerbiamas politinis vadas savo gimtinėje Kanadoje, bet ir plačiam pasaulyje užtarnauti turėjo gerą vardą. Jis pirmas Kanados politikos vadas, išdrįsęs pradėti savarankią politiką, kuri dažnai

nesutapdavo su didžiųjų valstybių nusistatymais. Jo savarankumas pakėlė Kanados vardą tarptautiniuose sluoksniuose. Jam vadovaujant Kanada atsipalaidavo nuo JAV įtakos o jo politiniai žygiai turėjo tikslo patarnauti taikai. Kanados interesais vadovaudamasis Pearson darė sprendimus, skirtinus nuo veikiančių politinių blokų nusistatymų.

ART PHILLIPS

• VANCUOVER miesto mayoru išrinktas Art Phillips. Spaudos žiniomis, tai jaunas, 42 metų vyras, kurs pats spėjo pasidaryti milijonierium. Jis išskirtinai modernišką, turi ilgus plaukus, rengiasi, kaip šių laikų jaunuoliai, bet atrodo pakankamai subrendęs toms pareigoms, kurioms jį piliečiai išrinko.

• PREZIDENTO NIKSONO inauguracijos iškilmėse lietuviai tikisi dalyvauti pasiūsdami daugiausia pasiūlymą tautinį ansamblių. Tuo reikalu Alg. Gustaitis besirūpindamas kreipėsi į Amerikos Lietuvių Tarybą, parašydamas rekomenduoti, kuri iš veikiančių tautinių ansamblių būtų galima pasiūsti į minimas iškilmes.

• SOVIETAi pranešė JAV rašytojui Albertui Malcui kad už jo išleistas knygas Rusijoje, joks honoraras jam nepriklauso ir jis nieko negali atiduoti Solženicinui.

A. Maltz protestuoja prieš tokį pranešimą. Jam buvę sumokėta tik maža dalis honoraro, didžioji dalis 31,300 rublių dar neišmokėta.

O Solženicinas jau iš anksto spėjo, kad jam nebus duota nė vienos kapeikos.

HARRY TRUMAN mirė sulaukęs 87 metų, 33 JAV prezidentas. Paskutinėje Roosevelto kadencijoje viceprezidentas ir staigiai Rooseveltui mirus, pasidaręs JAV prezidentu, turėjo paimti didžiulės valstybės valdymo atsakomybę ant savo pečių.

Rooseveltas, gyvas būdamas, Trumano visai neinformavo apie valstybinius reikalus. Atėjęs prezidentauti jis net nežinojo, kad Ameriką turi atominė bomba. Iš karto patekęs į Potsdamo konferenciją ir apsuptas tam tikrų nuotakų patarėjų, padarė Stalinuiklaidingas nuolaidas. Bet vėliau supratęs tikrą padėtį, pasipriešino Maskvai, padėjo Graikijai išvengti pavojaus, sutramdė komunistinę invaziją Korėjoje ir padarė visą eilę likiminių sprendimų, kurie turi Amerikos gyvenime didelės reikšmės. Jo įsakymas numesti atominę bombą Hirošimą ir Nagasakį dažnai kritikojamas. Bet Trumanas atremia tuos kaltinimus, nurodydamas, jog tuo būdu jis išgelbėjo daugelio tūkstančių amerikiečių gyvybės ir pagreitino karo pabaigą.

EISENHOWERIS IR TRUMANAS

Abu buvusieji JAV prezidentai savo tarpe neturėjo gerų santykių. Kaip tik dabar sergančio buvusio prezidento Trumano jau sulaukusio 88 metų amžiaus, duktė Margaret išleido atsiminimų knygą, kur daug kalbama apie jos patyrimus, gyvenant Baltuosios Rūmuose. Pastaraisiais metais Trumanas negaluoja ir buvo priverstas atsisakyti nuo jo kasdieninių rytinių pasivaikščių. Anksčiau Washingtone, ar lankydamasis New Yorke Trumanas, neatsižvelgdamas koks oras, būtinai rytais eidavo pasivaikščioti, ir turėjo laisvus pasikalbėjimus su jį sekiojančiais žurnalistais.

Margaret Truman savo knygoje patiekia daugelį pavyzdžių, iš kurių mato, kad tarp Trumano ir naujai tuo metu išrinkto JAV prezidento Eisenho-

werio santykiai buvo nesklaidūs.

Jau sena tradicija, kad baigdamas savo dienas Baltuosios Rūmuose prezidentas inauguracijos dieną, vaišina naujai išrinktą prezidentą lunch, o Eisenhoweris atsisakė su Trumanu susitikti prie stalo. To maža. Eisenhoweris pasiūlė, kad Trumanas iš Baltųjų Rūmų atvyktų pas jį į Statler viešbutį ir jį paimtų inauguracijos iškilmių kelionei atlikti, nes pagal seną tradiciją abu prezidentai turi važiuoti viename vežime. Bet Trumanas šio Eisenhowerio reikalavimo nenorėjo vykdyti. Protokolas reikalauja, kad naujai išrinktas prezidentas atvyktų į Baltuosius Rūmus ir iš ten jie abu turi važiuoti į Kapitolijų. Bet atvažiavęs prie Baltųjų Rūmų Eisenhoweris liko sėdėti automobilyje.

Pagaliau abu prezidentai susėdo

Eisenhoweris neiškentė ir pastebėjo, kad 1948 me-

tais jis nedalyvavo prezidento/Trumano/inauguracijoje, nes mat jis nenorėjęs nuo prezidento atitraukti publikos dėmesį.

Trumanas sarkastiškai išpuolį atrėmė, sakdamas:

- Jūsų nebuvo inauguracijoje, tik todėl, kad aš jūsų nepakviečiau. Jeigu prezidentas jums būtų pasiuntęs kvietimą, jūs būtinai atvažiuotumet...

Jau artinantis prie Kapitolijus Eisenhoweris atsigrįžo į Trumaną ir paklausė:

- Aš norėčiau žinoti kas išakė mano sunui Johnui iš Korėjos atvykti į šią inauguraciją? Kam nors matyt buvo svarbu mane padėti į nepatogią padėtį.

- Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas, - atsakė Trumanas, - išakė jūsų sūnui dalyvauti inauguracijoje. Jeigu jūs manot, kad kas nors norėjo šios nepatogios padėties, tai aš imu pilną atsakomybę už tai.

HARRY TRUMAN

SOVIETŲ KONCENTRACIJOS STOVYKLOSE

O. URBONAS

Kriminalinių kalinių tarpe protestai irgi pasireiškia, tačiau, kaip ir viskas kitas, savotiškai, pagal jų dvasią ir nusistatymą. Politinių kalinių lageriuose, kurie buvo sudaryti po visos eilės kruvinų sukilimų, laikui bėgant ir vėl atsirado tam tikras kriminalistų kiekis, kurie perėjo į politinių kalinių lagerius, taip sakant, savanoriškai. Dalykas tame, kad po kriminalinių kalinių lagerius pasklido gandas, būk tai politinių kalinių lageriuose darbas yra lengvesnis, maitina geriau ir bendrai, ten lengviau gyventi. Aš jau minėjau, kad tos legendos pagrinde yra faktas, kad Mordavijoje tikrai toks lageris yra, bet, deja, tik užsieniečiams, kurie buvo nuteisti Sovietų Sąjungoje už špionažą, kas, matomai, kriminalistams nebuvo žinoma.

Ir, štai, toks kriminalistas nusprendžia įvykdyti politinį prasižengimą, kad patektų į politinių kalinių lagerį. Kad jam ta proga prailgins lageryje sėdėjimo laiką, jam mažai rūpi, nes, bendrai, šios rūšies žmonės negalvoja apie ateitį. Jis rašo lapelį prieš Brežnevą, prieš komunistų partiją, arba ką nors panašiai. Paprastai, tokiam lapelyje pusė žodžių — "matas" ir kitoki keiksmožiai. Toliau, reikalinga yra, kad jį pagautų. Jis iškabina lapelį dienos metu, kitų kalinių akivaizdoje, gerai žinodamas, kad atsiras kas nors, kuris apie tai praneš lagerio administracijai. Arba, jis pasidaro amerikietiška vėliavą. Kiek ten žvaigždžių jis nežino, tik žino, kad daug. Vėliava viešai iškabinama — ir taip atsiranda naujas politinis nusikaltimas.

Tačiau, politinių kalinių lageryje jis badauja dar daugiau. Patekus į karcerį prižiūrėtojas jį primuša. Jis pradeda rašyti skundus, ir greit įsitikina, kad tas nieko nepadeda. O protestų formas jis atsinešė iš kriminalinio pasaulio, iš kur ir visi jo papročiai ir įsivaizdavimai.

Iš čia ir tatuiruotė. "Aš mačiau du kriminalistus, dabar politinius kalinius, vienas jų buvo

žinomas vardu Musa, kitas — Masai", rašo A. Marčenko ("Mano parodymai", 85-86 psl.), "ant jų kaktų ir žandų buvo ištatuiruota "komunistai — budeliai", "komunistai geria tautų kraują". Vėliau aš sutikau daug ze-ka su panašiais užrašais ant veidų. Dažniausiai ten būdavo įrašyta: "Kruščio vergas", arba "KPSS vergas".

"Čia pat, spece, mūsų barake, sėdėjo vyras Nikalojus Ščerbakovas. Kai jį pirmą kartą pamatčiau pro langą, pasivaikščiojimo metu, aš net išsigandau. Jo veide nebuvo sveikos vietos. Ant vieno žando buvo įrašyta: "Leninas budelis"; kitame žande tęsinys: "dėl jo kankinasi milijonai". Po akimis: "Kruščiovas, Brežnevas, Vorošilovas — budeliai". Aplink ploną ir išbalusį kaklą juoda spalva buvo ištatuiruota ranka, kuri jį smaugia. Ant rankos parašas: "KPSS", o ant nykščio: "KGB" ... ir toliau 184-185 psl.: "Gorkio pereinamajame kalėjime mus nuvedė į pirtį. Pirties priekambaryje sėdėjo karininkas, kuris apžiūrėdavo kiekvieną, kuris ėjo į pirtį. Iš tatuiruotųjų jis nurašydavo visus užrašus, koks, kur, kokioje vietoje buvo įrašytas. Atėjo Vorkutos eilė (jis irgi važiavo į lagerį). Karininkui užteko darbo visai valandai. Vorkuta stovėjo prieš karininką, dėvėdamas vien kelnaitėmis ir atsukdavo karininkui, tai nugarą, tai krūtinę. Kai aprašymas buvo baigtas, karininkas paklausė:

"Ar viskas? Nieko nepraleidau?"

"Kruščiovą praleidote", atsakė Vorkuta.

"Kruščiovą? Kur?"

"Kruščiovas ant b—".

"K-a-a? Ką tu pasakei? Ar nori į karcerį?"

"Jūs paklausėte kur Kruščiovas", su nekalta mina atsakė Vorkuta, "ir aš jums tiesą pasakiau, kad ant b—".

"Parodyk."

Visiems kaliniams kvatojant, Vorkuta nuleido kelnaites ir parodė: didelėmis raidėmis išilgai buvo parašyta: Kruščiovas. "Simpatiška, ar ne tiesa", rimtu veidu pasakė Vorkuta, "tik jam, nabaigui, nuobodu. Gerai būtų jam paduoti Furcevą, dėl kolektyvinio vadovavimo."

Karininkas nuleido galvą ir pradėjo papildyti savo sąrašą."

Tokie ir panašūs protestai baigiasi, paprastai, be kraujo. Būna, kad kai kuris patenka į karcerį, arba būna perkeltas į kalėjimą. Būna ir kad kai ką apmuša, tačiau viskas tas esti ne kas kitas, kaip "kraujo valymas", dezinfekcija, kada nervų įtempimas pasiekia aukščiausią laipsnį ir žūt būt, ieško išsiveržimui vožtuvo.

Kitas reikalas — sukilimai.

Sukilimus daro išimtinai politiniai kaliniai. Prie jų gali prisijungti ir kriminalistai, tačiau jų organizavime ir pravedime jie niekur ir niekuomet jokio vaidmens nevaizdina.

Sukilimas — tai stichija. Tai revoliucija, jei ir mažo masto, bet tikra tautinė revoliucija, kuri reikalauja didelių aukų iš abiejų pusių.

Maži sukilimai, mažuose lageriuose, paprastai, nepatenka nei į spaudą, nei į radio pranešimus. Lageriai, tačiau, gaudavo apie juos smulkias žinias per etapus, per bevielį telegrafą, kaip būdavo sakoma lageriuose. Žūdavo žmonės už savo teises, protestuodami prieš prievartą, prieš lagerio administraciją, prieš visą priespaudą, neturėdami daugiau jėgų kentėti. Tokius mažus sukilimus likviduodavo lagerio apsauga kulkosvaidžiais, rankinėmis granatomis ir automatų salvėmis. Tačiau, didieji sukilimai būdavo žinomi visiems, žinios apie tokius sukilimus pasklisdavo po visą Sovietų Sąjungą.

1949 metų sukilimas Kolymoje! Sukilimas Vorkutoje! 1953 metų sukilimas Intoje. 1953 metų rugpiūčio 1 diena yra minima kaip gedulo diena visuose lageriuose, atsimenant didvyrius, kurie paklojo savo galvas Intoje, atminčiai ne tik tų didvyrių, kurie žuvo sukilimo metu, bet ir tų, kurie buvo sušaudyti jau po sukilimo likvidacijos.

Vaišvilkas

(Romano fragmentas)

Premijuotas Vinco Krevės premija.

JUOZAS KRALIKAIUSKAS

— Laukti nėra ko, ir nėra kada. Lietuvai verktinai reikia išsigelbėjimo, reikia pravoslavijos. Ne čia gi pasiliksime po mirties.

Traidenis atpučia šerinį ūsą:

— Tik čia.

— Dievas svarbiau už girią ir senolius. Jis už viską aukščiau. Viskas jo sutverta. Dievui ir Bažnyčiai pirmenybė prieš visa.

— Pirmenybė tam, kas nešioja, augina, pe ni ir šildo.

Vėl lyg neužgirdęs:

— Nedelsk. Apsikrikštyk kuo greičiau. Ir tada perimk iš manęs Lietuvą.

— Savo dievų aš nekeisiu į svetimus, nematomus ir nesuprantamus, — tvirtai pasisako Traidenis. — Man brangiau žemė, o ne kieno prasimanytas dangus.

— Žemę matai, dėl to. Žmogui greičiau tas po širdim, kas po akim. Bet kas gi žemė prieš amžinąjį dangų?

— O kur jis? — blyksteli akimis Traidenis.

— Gyvenu ant žemės ir iš žemės. Čia gyvena mano vaikaičiai ir vaikaičių vaikaičiai. O dangus — tai medumi apteptas melas.

— Chm! Negandas įsimetęs tavim, tikrai.

Svarbiausias mūsų rūpestis ne apie dangų, o kaip apsiginti, — tęsia Traidenis. — Kaip žmonėms prasimaitinti, kaip peržiemoti. Kas bus čia, o ne kažin kur. Kas šiomet, o ne kažin kada.

VYTO REMEIKOS — KURINYS

1954 metų sukilimas Kazakstane, Dzaskastano lageryje įvyko jau po Stalino mirties.

Visi tie sukilimai buvo likviduoti tankų ir lėktuvų pagalba, kur lėktuvai, iš mažo aukščio, šaudė ir mėtė bombas į beveik beginklą politinių kalinių minią.

Visi tie sukilimai turi vieną būdingą bruožą — visi jie buvo suorganizuoti ir prarasti 58-to straipsnio žmonių, politinių kalinių, surinktų iš visos Sovietų Sąjungos, iš visų respublikų, autonominių kraštų ir sričių. Tų sukilimų metu rusas stovėjo greta totorio, čekėnas greta esto ir t.t. Čia, galų gale, ir pasireiškė ta "nesugriaunama mūsų krašto tautų draugystė", apie kurią bolše-

vikai taip daug kalba ir rašo, bet kuri, deja, laisvėje atrodo visiškai kitaip.

* Auklėtojas, tai suimtas, kaip ir visi kiti. Praeityje buvęs banditas ir žudikas, tai ilgą kalėjimo ir lagerių laiką (su neilgiais protarpiais laisvėje) visuomet surasti sau "šiltą vietelę". Toks buvo kultūros — auklėjimo skyriaus viršininkas. Auklėtojo darbas — pats lengviausias sovietų katargoje. Jis turi daug pirmenybių: fiziškai jis nedirba, gauna geriausią maistą, jam — pagarba ir kyšiai ir didžiausia galimybė būti paliuosuotam neišbuvus pilną laiką.

Tokia atsakomą pareiga pavedama vien tik "socialiai artimam" elementui, kaip čekistai, paprastai vadina kriminalistus, ir jokiū būdu politiniam kaliniui. Tiesa, yra ir vienas minusas esant šiose pareigose: "žulikas", vieną kartą paskirtas auklėtoju, pogrindžio (urkų) paskelbiamas išdaviku. Jis jų laikomas už įstatymo ribų ir vieną gražią dieną, gali būti nužudytas.

Tremtinė lietuvė su anūku Sibiro kapuose.

— Lietuviams sunku atsispirti prieš Ordiną. Ir vis sunkėja. Tad reikia vienybėn dėtis bent su Švarno žemėm.

— Vienybėn? Tavo tėvas rusinus laikė visų seniaisiais priešais. Kur jie dabar užsiveisę, ten mūsų giminių žemė.

— Žinau tai. Mano gi motina iš ten. Dėkui Dievui, galindai jau seniai pravoslavai. Netgi ir cerkvinę šneką prisiėmė. Pats Dievas susodino lietuvius kaimynais su rusiniais. Tai kodėlgi mums vis priešais būti? M? Bendraujant su artėjama.

— Sakai, gana budėti. Tegu sau užima dar daugiau. Bet kada jiems būtų gana? Negi nežinotum, kad Danilas ir Vasilkas dėjosi su teutonais prieš jotvingius ir lietuvius? Broliautis su piktu raugu?

— Aš ir geidžiu pikta atversti geran. Tenebus daugiau liejamas dviejų kaimynų kraujas. Ant bendros žemės, taigi, visą laik. Pravoslavas svainis tevaldo drauge ir Lietuvą.

— Švarnas? — surinka Traidenis. — Lietuvą rusinui pajungti? Ne mūsų net genties?

— Nerėkauk — aš nekurčias. Ir žinok: Dievas nepriklauso nei vienai giminei, nei kokiam genčiai. Šventoji Bažnyčia neskiria žydo nuo graiko. Taip ir aš neskiriu lietuvio nuo rusino, bužino ar galindo.

— Jau neskiri? Tu drignėm apšertas.

— Visi esame Viešpaties Dievo vaikai. O kad atsisakai krikštytis, aš negaliu kitaip.

— Negali kitaip! Kaip galėsi, jei rusinų drignėm apšertas.

— Tačiau gi perleidžiu ne kokiam svetimajam, o savo svainiui. Kuo jau kuo, o Švarnu aš pasitikiu.

— Kuo jau kuo, o Švarnu! — piktinasi Traidenis. — Ar ne Švarnas gi buvo Eiginą beužmaunąs ant kuolo?

— Tuo nesistebiu.

— Nesistebi!

— Pasažūniškas savo geradarijo žudikas. O būtum girdėjęs, kaip šėtoniškai atsakinėjo. Galop ir svainis buvo jau iki kaulų smegenų perkrimstas.

— Įsakė nugalaboti taip šlykščiai ir iš lėto. Negirdėta mūsų šalyje. Net gaidį ar avį ko greičiau. Ilgąja mirtimi net Dundulis nebaudžia. Nutrenkia tik staiga. Kad pasitiki, kodėlgi bausmę pakeitei?

— Kadangi prašė leisti su žirgu atsisveikinti. Dar ne suvis žvėris, jei žirgą myli. Kad iš viso dar ką nors myli.

Traidenio akys aštrios, piktos.

— Tai priimk pravoslaviją. Sakiau gi, mielai viską tau palikčiau.

— Kad tik būtų pravoslavas.

— Aš tik pravoslavui tegaliu perduoti.

— Tau jei tik pravoslavas, tai grynas, kaip vaškas. O jei ne — juodas, kaip derva.

— Man neapsakomai rūpi, kad po manęs Lietuva būtų vedama šventojon Cerkvėn. Pravoslavija sulies rusinus ir lietuvius vienybėn.

— Ne vienybėn suliesi, o tik labai supiudysi. Lietuviai pasmerks tave.

— Bizantinis krikštas suriš taikon kaimynų žemes.

— Tu pagal rusinų pakusą.

— Lietuvos likimą nuspręs ne karai, o krikščionybė.

— Tave keiks ilgai.

— Kaltinti ir smerkti galima tik tai, kas iš piktos valios. Čia gi mano geriausioji valia. Žinia, gali dar kas nesuprasti, kam pavasarį birstomi grūdai. Bet ateis derliaus nuėmimo metas: tada grūdų sėją kiekvienas mulkis pateisins.

Bus daugiau.

BUS DAUGIAU.

* KULTŪRINIS PUSLAPIS *

DAIL. JUOZAS BAGDONAS

Savo kūrybiniais polėkais, savo dideliu pasiryžimu siekti meno pasaulyje vis naujų laimėjimų dailininkas Juozas Bagdonas nusipelnė didelio meno žmonių dėmesio.

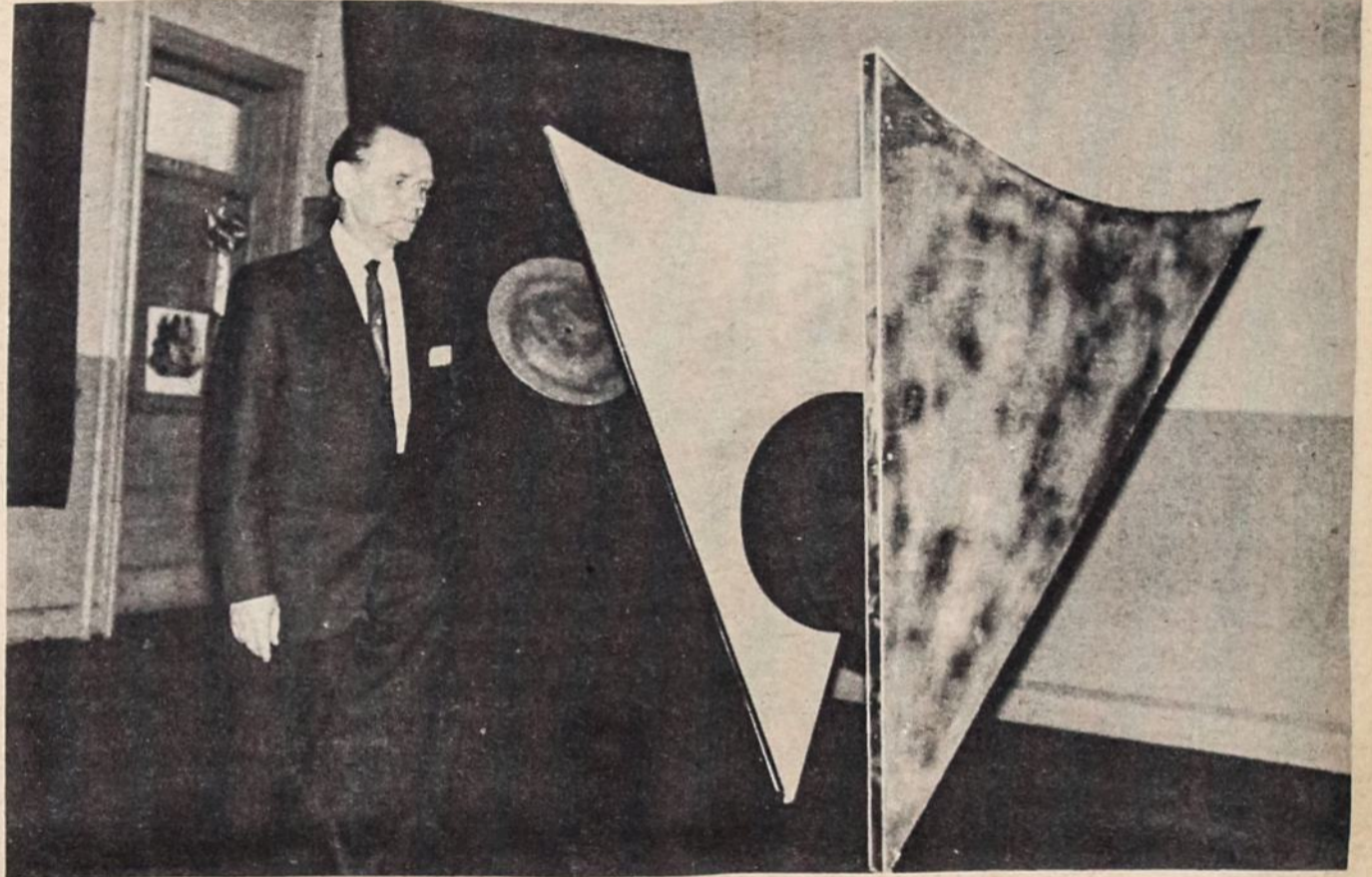
Nesenai išleista Juozo Bagdono monografija, kuri vaizduoja šio veržlaus dailininko kūrybinius vingius. Kaip matome iš čia patiektų dviejų iliustracijų dailininkas padarė didelius žingsnius modernizmo kryptimi. Jeigu jo kompozicija „Iš Jūros grįžus“ perka savo nuotaikingumu ir pripažintu sugebėjimu komponuoti paveikslą, tai jau tolimesni jo darbai drąsiai pakreipti į abstraktinį meną.

Dailininkas Juozas Bagdonas pradėjo studijuoti meną Kaune jau tais metais, kai ten buvo išbujojusi meninė kūryba, kai ten jau spėjo pasireikšti tam tikri menininkų klubai, ar sąjungos, kurios ieškojo naujų kelių ir nenorėjo eiti senuoju keliu, kurs tais laikais dar buvo populiarus Kauno visuomenėje. Tie sluoksniai, kurie lankė meno parodas, kurie stengėsi daryti meno reikalais sprendimus, dar bijojo modernizmo ir vis buvo linkę vertinti tik tuos kūrinius, kurie jiems atrodė neva labiau suprantami ir priimtini.

Tad jaunam dailininkui pasukti neprižištama linkme ir ieškoti jaunųjų kelių, reikėjo

nemaža drąsos. Juozui Bagdonui vieno Kauno nepakako. Jis pasistengė pažinti Europos meną, lygiai ir senojo stiliaus klasiką. Tai visa jam padarė nemenką įspūdį ir dailininkas darėsi pats sau vis daugiau reiklesnis.

Ir šiandien mes matome jį jau subrendusį ir pakankamai pajėgų kurti naujame moderniniame stiliuje, kurs, dėja, iki šių laikų kai ką smarkiai baido.

Dail. Juozas Bagdonas prie savo abstraktinės skulptūros.

Nuotrauka L. Tamošaičio.

„Iš jūros grįžus“ aliejus, 150 x 200 cm, 1937 m. Paveikslas laimėjo 1938 metų rudens parodoje pirmą premiją už figūrinę kompoziciją.

Lietuvių visuomenė dailininką Juozą Bagdoną apamai paėmus gerai vertina ir noriai perka jo kūrinius. Dabar išleisti jo monografija, kuriai teksta parengė Paulius Jurkus, meną mėgstantiems žmonėms leidžia susipažinti su šio dailininko gyvenimo eiga.

Juozas Bagdonas gimė 1911 metais, Videikių kaime, Plungės valsčiuje. Bendrojo mokslo studijas jis atliko Telšiuose. Į Kauną Juozas Bagdonas atvyko 1828 metais ir iš karto pasirinko sau menininko dalį. Jis lankė pasižymėjusio meno pedagogo Justino Vienošinskio studiją. Tolimesnis jo kelias nebuvo lengvas. Pasiekęs Amerikos kontinento krantus, jis pirma atsidūrė Kolumbijoje ir tik vėliau pasiekė New Yorką.

● KANADOJE nuolat vykstanti infliacija kelia nerimą. Dirbantieji, gaudami didesnius atlyginimus pradžioje apsidžiaugia, bet greitai įsitikina kad kainos pakilo ir gyvenimas pabrango, tad ir didesnis dolerių skaičius neturi reikšmės. Kanadiečiai, kurie gauna mažas algas, o ypatingai pensininkai kenčia dėl to. Profesinės sąjungos turi galią ir moka kovoti už savo teises. Bet nei pensininkai, nei daugelis kategorijų dirbančiųjų tokių galimų neturi.

Jau daug buvo kalbėta apie kainų ir atlyginimų "užšaldymą". Bet iki šio laiko nei viena politinė partija, veikianti Kanadoje, nedrįso atvirai tokį pasiūlymą padaryti. Baiminamasi, kad panašus žygis gali suteikti netik teigiamas pasekmes, bet greta to ir neigiamas. Numatoma, kad dalis visuomenės bus nepatenkinta.

Tuo tarpu, kai kurios Kanados provincijos bando sumažinti išlaidas ir rasti galimumą sumažinti esamus mokesčius. Tačiau ne visada pavyksta sumažinti išlaidas, nesumažinant piliečiams patarnavimų. Pavyzdžiui, pastebėta, kad Ontario provincijoje labai daug išleidžiama pinigų sveikatos apsaugai. Įstatymais numatytoji sveikatos apsauga, kaip brangiai bekainuoti, vis tiek jau įsigyveno ir jos aprėžti neįmanoma.

Dažni streikai ne visada sutinka plačiosios visuomenės pritarimą. Tad unijos, bando savo narių būklę pagerinti, reikalaujamos sutrumpinti darbo laiką arba darbo savaitę.

Tačiau šie reikalavimai irgi veda prie infliacijos, kadangi tuo būdu atlyginimas už valandą savaime pakyla.

Kanada sulaukė tokių laikų, kada tenka susirūpinti bedarbiams ir neturintiems išmokamų pašalpų nuolatiniu augimu. Šis klausimas naujame parlamente turės būti svarstomas ir dėl jo vienokio ar kitokio išsprendimo vyks partijų kova.

● DAVID LEWIS, demokratų vadas, kalbėdamas savo partijos konferencijoje aiškino, kad skundai, būk tai per daug žmonių neteisėtai gauna bedarbio pašalpas, neturi didelio pagrindo. Tokių klaidų esama visai nedaug. O visa bėda esanti tame, kad bedarbių skaičius nuolat vis auga. Lewis mano, kad bedarbių skaičius didėja todėl, kad vyriausybės ūkio politika esanti nevykusiai.

● TORONTO veikia vadinamas Uganda Committee, kuris rūpinasi pagelbėti į Kanadą atvykusiems aziatams įsikurti. Šis komitetas pagelbsti gauti butus, padeda jiems susiprasti su darbų davėjais, o taip pat parūpina jiems šiltus drabužius. Daroma viskas, kad Ugandos atvykėliai nesijaustų Kanadoje apleisti. Komitetas turi net įrengęs aziatų vaikams darželį, kur jie globojami ištisą dieną.

● TORONTO statybos skyrius paskyrė \$2,067,308 žiemos darbams. Tai duos darbo 475 žmonėms.

● TORONTO transporto

skyrius viešai pareiškė, kad esamieji tramvajai mieste pasiliks dar ilgą laiką. Nors buvo gandai, kad juos rengiamasi panaikinti.

● ONTARIO vyriausybė išleido pagyvenusiems žmonėms, daugumoje pensininkams, vadovą. Nes pastebėta, jog ne visi gerai žino savo teises ir pareigas. Ten aiškinama kas turi teisės gauti pašalpas /Old Age Security/ ir kaip reikia tuo rūpintis. Ten randami teisės, namų nuomos ir kitokie patarimai. Knygutės kaina 15 c. Ji gaunama Welfare Council.

● LĒKTUVAS, kuris lėkė iš Cambridge Bay į ligoninę Yellowknife praeito lapkričio 8 dieną staiga dingio. Jame buvo ligonys eskimai ir kiti keleiviai sunkioje padėtyje. Ištisas 32 dienas buvo ieškoma dingusio lėktuvo ir pagaliau jis buvo surastas. Atsitiktinai toje srityje lėkęs kitas lėktuvas pagavo signalus SOS, kurie buvo siunčiami iš nukentėjusio lėktuvo. Visai netikėtai sugautas signalas paskatino pilotus pradėti vietos tyrinėjimus. Pastebėjus sudūžusio lėktuvo skeveldras buvo pasiūsti du parašutinininkai, kurie po daug vargo, eidami per gilų sniegą, pasiekė katastrofos vietą. Lėktuvo pilotas Harwell buvo dar gyvas. Jam katastrofos metu sulūžo alkunių kaulai, nukentėjo kojos, jis neteko 30 svarų savo kuno svorio. Buvo tikras stebuklas, kad tokioje būklėje atsideręs jis vis dėl to liko gyvas.

Harwell lėktuvas buvo nuklydęs į šalį 180 mylių į Hottah Lake sritį, kas apsunkino jo suradimą. Lėktuvas krito miške, jo sparnai buvo nuplėšti. Lėktuvo keleiviai žuvo vieni iš karto, kiti, kaip eskimas Kootook tik po 23 dienų mirė. Gerai, kad lėktuve buvo maisto ir kitų atsargų. Harwell galėjo palaikyti šiek tiek šilumos. Jo išgelbėjimas artėjo paskutinėmis akimirkomis, kai jis jau buvo netekęs jokios vilties likti gyvas.

● GREENFIELD PARKE netoli Montrealio įvyko sunki kelio nelaimė. Susidūrė sunkvežimis su mokyklų autobusu. Vienas mokinys buvo vietoj užmuštas, kitas sušalo apipiltas žemėmis, o 42 kiti mokiniai irgi nukentėjo. Abu vežimai buvo apversti ir sudaužyti.

● FORDO kompanija paskyrė 20 milijonų dolerių naujiems įrengimams savo Kanados įmonėse 1973 metais.

● WINDSORO teismas nubaudė keturis banditus, kurie praeitais metais su ginklais rankose puolė Royal Bank of Canada ir pagrobė milijoną du šimtus tūkstančių dolerių. Jie gavo nuo 20 iki pusantrų metų kalėjimo.

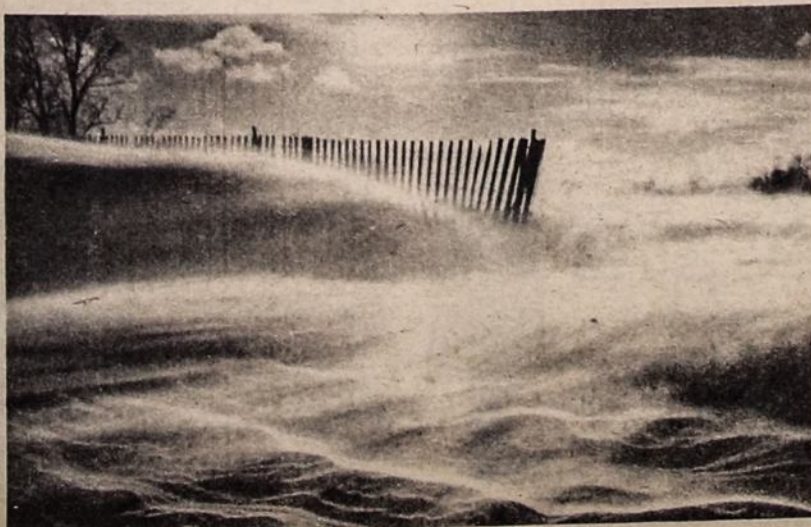
● LIETUVIŠKŲ sūrių fabriko Stouffville' je savininkai S. ir A. Viskontai, aukotojai lietuviybės reikalams, apsigyveno Willowdale gražioje rezidencijoje.

DAINOS IR GIESMES - Juozas Gaubas. 24 kompozicijos solo, mišriam ir vaikų chorams, bažnytinės giesmės, kurias atrinko ir kai kurioms/ vaikų dainoms ir kt./ akompanimentus parašė kompozitorius Bruno Markaitis, S. J. aplanką piešė dail. Marija Biržiškaitė-Žymantienė. Macentas - Vytautas Paškauskas. Tuo komp. Juozo Gaubo 10 metų memorialinio rinkinio išleidimu rūpinosi Valė Barmienė, 1311 Mc. Colium Str., Los Angeles, California 90026. Kaina - 3.00 dol. Pajamos skiriamos Lietuvių Skaučių Seserijai.

-o-
Lakūnas Harvel', kurio nuotykią čia aprašyti, po išsigelbėjimo su sužadėtine.
-o-

Paciūžu mėgėjai tolimam miške.

Gilioji Kanados žiema

NL KONKURSAS JAUNIMUI

1. Užtrauksim naują giesmę broliai,
Kurią jaunimas tesupras.

2. Op, op kas ten, Nemunėli,
Ar tu mane šauki?

3. Neveski vaikine, neveski pačios,
Neteksi vaikine, liuosybės saldžios.

4. Musės ir vabalai, uodai su kaimene blusų, mus jau vargint vėl pulkais visur susirinko ir ponus taip, kaip būrus, įgelt išsižiojo.

ČIA IŠTRAUKOS IŠ PLAČIAI ŽINOMŲ POETŲ KŪRYBOS. JAUNI SKAITYTOJAI KVIEČIAMI ATSPĖTI KOKIE AUTORAI ŠIUOS POSMUS PARŠĖ. KAS NURODYS AUTORIUŠ PAGAL ŽEMIAU DUOTAS SĄLYGAS GAUS DOVANŲ.

5. Mano sieloj šiandien šventė.

6. Jei po tėviškės dangum dabar miegotum,
Oštų tau lopšinę kalnų ažuolai.

7. Išsirikiavo senatvė už rašomo stalo ir taškosį rašalo jūromis.

8. Rudens Lietuvoje obuoliai raudonuoja
Ir soduose krykštuoja rudenio žąsys.

9. Kriaušė krenta nuo medžio
Ir užmuša giedantį žiogą.

10. Ožkos karklus plėšia,
Vilkas paršą neša
Dominikas nabagėlis
Šau čupriną peša.

KONKURSO SĄLYGOS:

Kas atspės visus autorius, gaus I prizą – gerų knygų rinkinį. II prizą knygomis gaus, kas atspės bent 6 autorius – ir III prizą gaus, atspeję bent 3 autorius. Dalyvaukime visi.

Atsakymus siųsti iki 1973 m. sausio 15 dienai.

PLAČIOJI JAUNIMO VEIKLA

CHICAGOJE STEIGIAMAS JAUNIMO CHORAS

kuriam vadovauti sutiko muz. Vytautas Strolia. Priimami balsingi moksleiviai ir studentai. Jau

užsiregistravo daugiau 50 asmenų. Choro globėjas – Jaunimo Centras.

TREČIAM JAUNIMO KONGRESUI, įvykusiam Pietų Amerikoje jau pradėta ruošti.

PLJS Va'dyba užmezgė ryšius su Brazilijos valdžia, raštu apibūdindama Kongreso tikslus ir mąstą.

UKRAINIEČIŲ STUDENTAI

Toronte, Kanadoje suorganizavo "Set them free: committee in Defense of Soviet political prisoners". Jis rūpinasi ukrainiečių politinių kalinių likimu Sovietų Sąjungoje. Neseniai pasirodė Komiteto leidžiamas periodinis biuletėnis, kuriame daug informacijos apie Sovietų daromas skriaudas ukrainiečių tautai, įvairius valymus", teismus ir ukrainiečių pasipriešinimus sovietų užmačioms.

"JAUNIMAS IR JO MENAS - 1973"; foto ir meno paroda ruošinama New Yorko, įvyks kovo 17-18 d. d., New Yorko Pranciškonų namuose. Kuriniai bus premijuojami juro komisijos.

Parodos taisyklės:
1. dalyvauti gali visi rimtai menu susidomėję jaunuoliai nuo gimnazijos iki 30 m. amžiaus.
2. priimami įvairių sričių kuriniai: tapyba, grafika, taikomas menas, foto;

JAUNIMAS KOLUMBIJOJE

sugrįžęs iš Jaunimo Kongreso, pradėjo entuziastiškai organizuoti. Sudarytas branduolys, kuris rūpinasi lietuvių kalbos tobulinimu, lietuviškų dainų bei šokių mokymu ir t. t.

PHARMACIE
Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

366-9742

7626 CENTRALE LASALLE

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENĖ

1410 Guy St., 1 a. 11 - 12'k.

Tel: 932-6662; namų 737-9681

Australijos lietuvių jaunimo sąjungos įkurimo.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KARTOTEKA

gyvenančių Brazilijoje kartoteką, jau pradėta ruošti jaunimo, talkinančio PALK paruošiamuosiuose darbuose.

URUGVAJUJE IŠLEIDŽIAMA DAINŲ PLOKŠTELE

"Devynbalsė". Šiaurės Amerikos lietuviai plokštelę galės išgyti per PLJS Ryšių centrą Chicagoje. Pelnas bus skiriamas Jaunimo Namų statybai.

VENEZUELOS

LIETUVIŲ JAUNIMAS Vasario 16-tos proga ruošia parodą apie Lietuvą ir lietuvius.

"GALVĖ" - LAUREATĖ

Ištisus metus sovietuose vyko 'iaudies kūrybos festivalis. Jame dalyvavo daugiau kaip 100 tūkstančių saviveiklos dainininkų, šokėjų, muzikantų.

Vertinimo komisija, vadovaujama artisto S. Lemešev, paskelbė nugalėtojus. Jų tarpe yra ir Trakų rajono pavyzdinė kaimo kapela "Galvė". Jos meno vadovas, kompozitorius J. Gaizauskas ir kapelos dalyviai apdovanoti.

TEATRAS MAŽIESIEMS

Vilniaus jaunimo teatras mažiesiems žiūrovams parodė naują Violetos Palčinskaitės pjesę-pasaką "Geležinės princesės diena". Pastatymo režisierius - V. Čibiras, muzika - kompozitoriaus F. Bajoro, dailininkė - V. Mykolaitytė, šokius paruošė RTFSR nusipelnęs artistas Č. Žebrauskas.

Advokatas: — O iš kokių lėšų jūs mokėsit man honorarą, jei tikrai neapiplėšėt banko!

ADVOKATAS J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS R.J. Išganaitis, BA, BCL

INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja
5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL.
TEL. 265-3536

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal J09, Que.

Tarp Vilniaus - Kauno dešinėje Pravienos upelio pakrantėje, stovi baltosios Rumšiškės. Vasara čia patraukia daug ekskursantų ir turistų.

Ilgą ir įdomi Rumšiškių istorija.

Mokslininkai, tyrinėdami vietos piliakalnio liekanas, aptiko žmonių, gyvenusių mūsų eros tūkstantmetyje, pėdsakus.

Daug žinių apie senovės rumšiškėčių gyvenimą mums suteikė archeologų kasinėjimai. Buvo ištirta apie 1400 kv. m plotas, kuriame rasti 255 griautiniai ir 5 degintiniai kapai. Archeologas V. Urbanavičius pagal rumšiškėčių kaukolės sukūrė penkias skulptūrines ir keliasdešimt grafinių jų veidų rekonstrukcijų. Surinkti antropologiniai duomenys rodo, kad XIV a. pabaigoje - XIV a. vidutinė rumšiškėčių gyvenimo trukmė buvo maždaug 35 metai, tik nedaugelis suaugusiųjų sulaukdavo gilios senatvės. Tų laikų rumšiškėčių ūgis dažniausiai buvo toks: vyrų - 154-168 cm, moterų - 152-157 cm.

Rašytiniuose šaltiniuose Rumšiškės minimos nuo XIV a. Tuo metu čia stovėjo medinė pilis, įėjusi į paamunės įtvirtinimų sistema, kuri gynė nuo kryžiuočių centrines Lietuvos žemes.

Apylinkės nuo seno buvo kryžiuočių teriojamos: per jas jis ėjo 1381, 1383, 1385 metais. 1387 metu Jogailos rašte Skirgailai Rumšiškės minimos kaip kaimas.

XIV a. pabaigoje Rumšiškės buvo valsčiaus centras. Valsčius buvo nedidelis ir karaliaus išdui duodavo apie 300 kapų grašių metinių pajamų. XV - XVI amžiais Rumšiškės priklausė Lietuvos didžiajam kunigaikščiui. Dvarą kunigaikštis užrašydavo privatiems asmenims. 1594 m. Rumšiškių dvaras buvo užrašytas Barborai Radvišaitėi.

1744 m. Rumšiškių parapijoje, kuri tesėsi abipus Nemuno, buvo dvidešimt penki kaimai ir aštuoni dvarai: Kampiškės, Slabada, Araviškės, Šilėnai, Žiegdriai, Dvareliškės, Taumėnai ir Šilėnava.

Svarbūs Rumšiškių is-

torijoje 1792 - ieji. Tais metais joms buvo suteiktos miesto teisės, herbas, kurio raudonamefone trys baltos lelijos. Vilniaus gubernijos 1798 m. inventoriaus knygoje minima, kad Rumšiškėse yra 43 dūmai (kiemai). Devyni rumšiškėčiai vertėsi daržininkyste. Tai Pielonis, Dementavičius, Klimavičius. Daug žmonių su tokiais pavardėmis apylinkėje yra ir dabar.

Tame pačiame inventoriuje rašoma, jog Rumšiškėse buvo dvi karčemos (dvaro ir klebonijos), paštas, prie Pravienos dvaro pastatai, sandėliai. Puošnūs ir erdvūs dvaro rūmai buvę prie Nemuno. Minimios taip pat šios gyvenvietės; Jakstonys, Dovainonys, Pravieniškės, Gastilonys, Grabutiškės, taip pat trys vienkiemiai.

VIII a. Rumšiškėse veikė paprinė mokykla. Joje 1777 m. mokėsi 8 vaikai, 1781 m. - 18, o 1809 m. - 30 mokinių.

1833 m. Rumšiškėse gyveno 308 žmonės, 1897 m. net 1180. Vėliau jų kiekis sumažėjo ir pagal 1923 m. surašymo duomenis Rumšiškėse buvo 1010 gyventojų.

1859 m. Rumšiškėse stovėjo vandens malūnas, observacijos stotis, buvo įrengta prieplauka.

Rumšiškių vardas gerai žinomas literatūros mėgėjams, nes su šiuo miesteliu glaudžiai susijęs "Anykščių šilėlio" autoriaus Ant. Baranausko gyvenimas. Būsimasis poetas čia atvyko 1851 m. ir mokėsi dviemėteje raštinių mokykloje, sukūrė pirmuosius savo eilėraščius - apie metų laikus. Nemuno potvynį ir kt. išvykdamas iš to miestelio, jis parašė žinomą "Atsisveikinimą su Rumšiškėmis".

Niūriai mieste'is atrodė po pirmojo pasaulinio karo. "Dabartis" 1918 m. (nr. 26) rašė: "Kas žino, ar rasi kur kitur Lietuvoje tokį apsileidusį kampelį, kaip Rumšiškės? Miestelis, susidedantis iš 40-50 namų, baltai apsileidęs. Na, užtat prieš karą viešų karčemų smulkių buvę ligi 20, o slapta kiekviena - me name girtuoklėve".

Vieninteliame išlikusiame dvaro pastate buvo įrengta beturčių vaikų prieglauda, atidaryta mokykla, kurią lankė per 100 mokinių, 1917/1918 mokslo metais čia kartu su J. Pūžraitė mokytojavo poetas K. Stiklius - Stiklėlis. 1921 m. Rumšiškių lietuvių pradinėje mokykloje mokėsi 83 vaikai.

Vargingą vietos žmonių gyvenimą, beveik niekur nepakeisdama net tikrųjų pavardžių, vaizdžiai aprašė apsakymu rinkinyje "Sidabrinės šalnos" iš Rumšiškių kilusi Eleonora Pabiržytė.

Prieškarinių Rumšiškių kuriuose stovėjo tik trys mūriniai namai, dabar iš viso nėra. Ten tyvuliuoja Kauno marios. Tai bene vienintelis miestelis Lietuvoje, kuris pakeitė savo geografinę padėtį. Prieš keturiolika metų ant aukšto Nemuno kranto buvo perkelti ir du architektūros paminklai - XIX a. pradžioje statyta medinė bažnyčia ir jos varpinė.

Po mariomis liko ir garsusis Velnio tiltas - Nemuno "rifai". XVI a. žygimantas Augustas buvo pavėdęs rėvų valymą Tarlai. Kažkur prie Velnio tilti turtingi pirkliai jam buvo pastatę paminklą, o krovietis Adomas Šrioteris (1525 - 1572) apie Tarlos darbą buvo sukūręs eleginę giesmę "De Fluvio Memela Lithuania". Stansi'ovo Augusto Valdymo laikais rėvas tvarkyti buvo pavesta matematikui P. Norvaišai (1742-1819). Iš Anglijos buvo pakviesti nariai, kurie čia dirbo trejus metus. Krūvos akmenų buvo išvilktos ant kranto. Nemaža akmenų, iškelutų iš rėvų, apie 1890 m., buvo išgabenta Kauno tvirtovės statybai. Rumšiškėčiai apie Velnio tiltą sukūrė keletą gražių legendų. Jį savo poemoje "Gražina" mini ir poetas Ad. Mickevičius.

Prie rėvų yra lankęsis M. K. Čiurlionio, tapė peizažus Ant. Žmuidzinavičius, taip pat dailininkai V. Didžiokas, P. Kalpokas ir kiti. Ties Velnio tiltu 1812 m. per Nemuną kėlėsi Napoleono kariuomenės Davų korpusas.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
[VAIRIOS PROGOS]
TEL. 525-8971
T. Laurinaitis

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

W. Lapenat
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237
[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.]

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)
POINTE CLAIRE, P.Q.
601 St. Jean Road.
Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealiečiams lengvai pasiekiami greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
7725 George Street LaSalle, Que.
TEL: 366-0500, 366-4203

- Taisyimas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisyimas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinės valtys. Sav. G. Desrochers

Jetté & Frères
VISKAS - MODERNIEMS NAMAMS
Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisyimai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui ikainavimas.
Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius.
140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle
AUTOMOBILE INC.
366-7818

PARDAVIMAS
Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks
7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.
Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisyimas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.
Tel. 365-3364

LAURENT DAIGNEAULT
Président

TRIMITO AIDAS

ŠAULIAI LAUKIA JAUNIMO

Prisiminkim garbingą Nepriklausomos Lietuvos Šaulių organizaciją.

Prisiminkim jų savanorišką pasiryžimą būdėti Lietuvos laisvės sargyboje, o taip pat jų kūrybingą darbą lietuviško jaunimo tarpe.

Prisiminkim jų didžius žygius ir kraujo aukas už Lietuvos Nepriklausomybę. Prisiminkim jų karžygišką daugelio metų partizaninę kovą su dabartinę Lietuvos okupantą. Prisiminkim okupanto į tolimąją šiaurę ištremtųjų likimą ir į platumų pasaulį išblaškytųjų brolių ir sesių likimą. O dabartines tautos drausuliai, Simas Kudirka, Romo Kalantos ir kiti mus įpareigoja.

Lietuvos laisvės idėja ir Šaulių S-gos pasiryžimu jai tarnauti tebėra gyva lietuvių tautos dvasia. Tėviškėje tebėra Lie-

tuvos meilė gyva. Kiekvieno jauno lietuvių pareiga-sekti Dariaus-Girėno kelia.

Tegu jaunimas JAV ir Kanadoje atsikurusios Lietuvos Šaulių S-gos organizacijoje ateina į darbą. Jis gali atvesti jaunatvišką ryšį ir jėgą. Šaulių sąjungoje telkias šimtai kovose užgrūdintų brolių ir sesių. Pavergtoje Lietuvoje jaunimas pasiryžęs sulaukti artėjančio laisvės rytojauš. Mūsų darbas tegu jų gražių siekimus sutvirtina.

J. Šiaučiulis.

ŠAULIU DARBAI

Montrealio L. K. Mindaugo ir jūrų šaulių Neringos kuopos aktyviai prisidėjo prie Lietuvos Ginkluotųjų pajėgų atkūrimo šventės minėjimo įvykusio lapkričio mėn. 25 d.

L. K. Mindaugo šaulių kuopos moterų skyriaus vadovauja Z. Jonikienė.

ve š. J. Jukonienė 18-tos Kanados Lietuvių Dienos loterijai aukų lapais surinko \$50.00 dol.

● Toronto Vld. Putvio šaulių kp. lapkričio mėn. 5 d. šv. Jono Krikštytojo parapijos salėje įvyko kuopos pusmetinis susirinkimas. Padaryta bendra kuopos narių nuotrauka. Kuopa tampriai bendradarbiauja su latvių ir estų veteranais. Šiais metais jungtiniam visų trijų organizacijų komitetai vadovauja Vld. Putvio šaulių kp. valdybos vicepirmininkas P. Jonikas.

● Šaulių moterų skyriui vadovauja Z. Jonikienė.

Kuopos pirmininko St. Jokubaičio iniciatyva sudarytas komitetas iš Toronto miesto gauti vieną parką vardu "Park Lithuania".

● Kuopa įsipareigojo globoti visuotinę šaulių atstovų suvažiavimą, kuris numatytas Toronte 1973 metais balandžio mėnesyje.

● Toronto jūros šaulių "Baltijos" kuopa rugsėjo mėn. 10 d. iškilmingai pašventino kuopos vėliavą. Šventinimo iškilmėse dalyvavo L. Š. S. T. Centro v-bos pirm. Vincas Tamoliūnas, Kanados šaulių rinktinės pirm. Stp. Jakubickas ir kiti. Tautos šventės minėjimo proga gražų ir prasmingą žodį pasakė Lietuvos gen. konsulas Kanadai J. Žmuidzinas, o Vladas Mingėla skaitė paskaitą. Meninę dalį atliko Hamiltono mergaičių choras "Aidas" ir sol. V. Verikaitis.

CHICAGOS Vytauto Didžiojo šaulių kp. yra viena iš didžiausių narių skaičiumi. Ji turi 400 narių. Kuopai vadovauja Vld. Išganaitis. Šauliai praėjusia vasara dalyvavo Pavergtųjų Tautų savaitę demonstracijoje. Piketavo prie Field rusų surengta parodą. Iškilmingai dalyvavo Jaunimo centro naujų patalpų atidarymo iškilmėse. Šaulių moterų skyriui vadovauja Z. Jonikienė.

vauja energingoji šaulė S. Cecevičienė.

Clevelando kar. A. Juozapavičiaus šaulių kp. šaulės moterys atgaivino Nepriklausomoje Lietuvoje veikusia tradicija-ligonų lankymą. Šaulio dr. K. Pautieniaus iniciatyva, kuopos šauliams ir visuomenei buvo suorganizuoti pirmosios pagalbos kursai.

Detroito St. Butkaus šaulių kp. Valdybos ir L. Š. S. T. Centro valdybos pirmininkas ir J. Švoba s-gos reikalais buvo išvykę į Chicago.

Kuopos šauliai Juozas ir Julija Racevičiai iškilmingai atšventė savo vedybinio gyvenimo sukaktį.

● Simo Kudirkos šaulių kp. 1973 m. sausio mėn. 21 d. rengia iškilmingą kuopos vėliavos šventinimo iškilmes

● 1973 metais sueina 100 metų nuo Lietuvos Šaulių S-gos įkūrėjo Vlado Putvio gimimo.

ŠAUNIOS PAGERBTUVĖS

Š. m. gruodžio mėn. 9 d. L. K. M. Šaulių kuopos meno mėgėjų ratelio iniciatoriai surengė pietus, labiausiai nusipelnę šio ratelio veikloje asmenims.

Buvo prisimintos dienos, kuomet nedidelė grupelė žmonių savo pasiaukojimu, sulaukė publikos pripažinimo ir padidino savo šeimą naujais nariais. Praėjusią vasarą jie buvo pakviesti dalyvauti Amerikoje šaulių kultūrinėje savaitėje, kur sėkmingai suvaicino "Partizanų motiną".

Kaip jau yra žinoma, jie

Kanados Lietuvių Šaulių Rinktinės pirm. Stp. Jokubickas (dešinėje) ir Hamiltono D. L. K. Algirdo kuopos valdybos pirm. P. Kanopa.

Kaimynui, geram bičiuliui, jaunav edžiams -
- laikraštis geriausia dovana

šiuo metu repetuoja naują veikalą S. Butkaus I v. komediją "Joakimas įkliuvo" kur vaidina A. Mylė, G. Kazlauskienė, A. Urbanavičienė ir kt.

Pietų metu, buvo pagerbta p. B. Malaiškieienė ir ratelio vadovas p. V. Sušinskas. Įtektos gėlės p. B. Malaiškieieni. Savo kalboje ji pažymėjo, kad jeigu buvo tokių atvejų, kai norėdama pašalinti kai kuriuos vaidybos trūkumus, jai teko parodyti kai kur neatlaidumą, tai ateityje ji žada nepasikeisti ir toliau laikytis lygiai tokios pat griežtos linijos. Šis jos duotas pažadas buvo sutiktas linksmu visų pritarimu.

Taip pat pietų metu buvo pagerbta p. O. Mylienė ir S. Reutas, tuo metu šventę savo gimtadienius ir jiems sugiedota ilgiausių metų.

Reikia padėkoti p. L. Sušinskienei už dovaną-puikų tortą, o taip pat p. M. Kasperavičienei, kurios paruošti stalai buvo puikūs.

Nijolė Bagdžiūnienė.

1972 m. lapkričio mėn. 10 d. susirinkę bendram posėdžiui Neringos Jūrų ir L. K. Mindaugo Šaulių kuopos, priėmė nutarimą, kad ateityje abi kuopos dirbtų kartu. Dėl sėkmingesnės veiklos koordinacijos tarpininku tarp abiejų kuopų išrinktas L. K. Mindaugo Šaulių kuopos pirmininkas S. Barauskas.

Nijolė Bagdžiūnienė.

Kanados Šaulės kultūrinėje savaitėje Kennebunkporte, Maine. Nuotrauka A. Kalvaičio.

po chicagos dangum

PANEVĖŽIEČIŲ KLUBE gyvas judėjimas: norima sukelti iki tūkstančio dolerių į LF, tam tikslui rengiami įvairūs pobūviai. Gruodžio mėn. 10 d. JC įvyko klubo susirinkimas, kuriame buvo prisiminta kun. Lindės - Dobilo 100 metų gimimo sukaktis, apie jį kalbėjo mokyt. J. Masilionis. Klubas jau veikia daug metų. Išleido apie Panevėžį knygą "Panevėžys". Daug panevėžiečių yra jau iškeliavę į amžinybę: bankininkas J. Kazanauskas, plk. Baleišis ir kiti.

KULTŪROS TARYBA nuo dabar leis vieton bibliografinių žinių "Lietuvių spaudos metraštį". Dabar vykdyt Litanistikos Institutas, vadovaujant kun. P. Diliui ir R. Kinkai. Netrukus numatoma išleisti Pr. Naujokaičio "Literatūros Istorija" I tomas, Rukčio "Botanikos žodynas". Nuo sausio 1 d. vietoje "LB Kultūros Fondo", bus Kultūros Taryba. Iki šiol KF dirbo rašyt. Kairys, Grėbliūnienė, Remienė, J. Šlajus, A. Kareiva ir V. Jasinevičius. KT priklausys ir Pasaulio Lietuvių Archyvas Chicagoje, kuris dabar bus perkeltas į naujas JC patalpas, kur sieks 15 tūkst. dol. jo sutvarkymas. /J. Šlajus /.

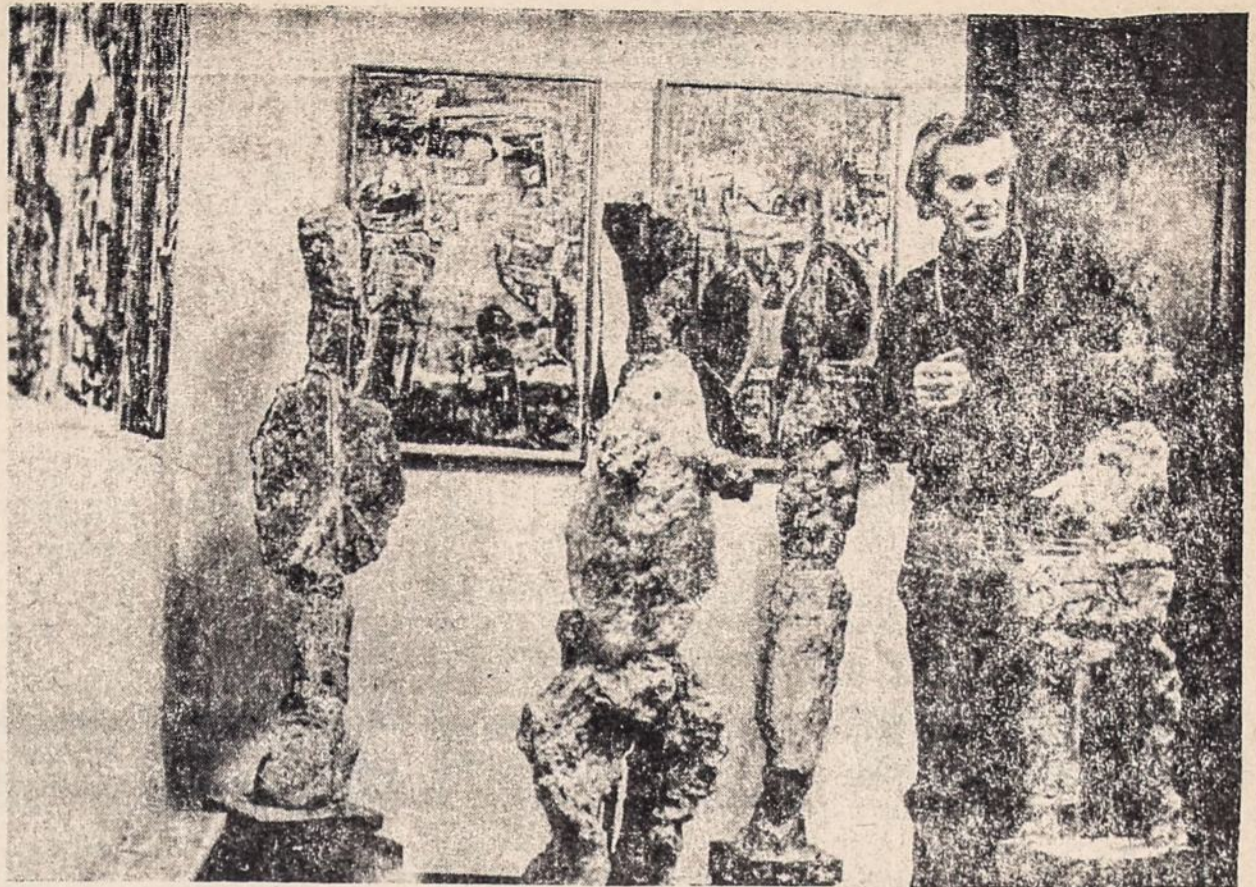
DVI NAUJOS LIETUVIŠKOS dainų plokštelės išėjo į žmones: "Pranaše didis" išleista J. Karvelio, kurioje įdainuotos 5 įvairios giesmės Tėviškės parapijos choro ir Jakubėno kantata. Kitą buvo patiekta visuomenei gruodžio 10 d. Vyčių salėje, tai LV choro "Vai lėkit dainos" choras ir sol. Brazis, Simonaitytė įdainavo labai gražių dainų, kurios pirmos skambėjo per Lietuvių Forumo Radio. Čia įvyko pasikalbėjimas su sol. Braziu, F. Strolio ir St. Rogers apie šią naują plokštelę. Dir. F. Strolia pažymėjo, kad visos dainos atneš klausytojams mielą Tėvynės prisiminimą ir ypač mūsų partizanų kovas, bei išgyvenimus pavergtoji Lietuvoje. Plokštelės krikštotėvėlai buvo inž. A. Rudis ir Balfo CV prim. M. Rudienė.

LĒKTUVO BAISI katastro-

fą įvyko gruodžio 8 d. už kelių blokų nuo manes, tuoj už Marquette Parko, lietuvių apgyventoj vietoj, šalia žurn. Vyt. Kasniūno gyvenamos vietos. Nelaimėj žuvo 44 žmonės, 15 netikėtų būdu liko gyvi ar sunkiai sužeisti, gydosis šv. Kryžiaus ligoninėje. United oro keleivinis lėktuvas skrido su 61 keleivių, iš kurių žuvo 6 distr. kong. Collins ir kanalo 2 TV oro žinių pranešėją Parker, eilė kitų žymių žmonių, kurie skrido iš Washingtono į Chicago ir Arkansas. Keli namai apgriauti, daug nuostolių.

SUNKĖJA LIETUVIŠKOS spaudos kelias-aiškiai matome, kad mūsų spaudą retėja. Gaila, kad daugelis organizacijų reikalauja įvairių spaudoj skelbimų, apie įvairius parengimus, kur uždirba tūkstančius, o spaudai kartais nei cento nors švenčių proga nepaskiria. Gražus pavyzdys iš Marquette Parko namų sav., kurie surengia per metus vieną vakarą ir išskirsto spaudai, radio valandėlėm. Vieną įstaiga, turėjusi metinio pelno Chicagoje 75 tūkst. spaudai teskyrė vos 15 dol. Popierius brandus, paštas pakeltas, darbininkai turi gauti žmoniškas algas, o skaitytojų eilės nedidelės. Jei toks "Life" sustojo ėjęs, milijonus skaitytojų turėjęs, tai ką bekalbėti apie mūsų periodinę spaudą, kurios resursai susideda iš mažų skelbimų, pren. ir aukotojų. Sausio pirmą savaitę "Spaudos savaitė"-užsiskyme savo spaudą, ją paremkim.

SKAUDŽIOS ŽINIOS PASIEKĖ Chicago iš Lietuvos, kad okupantas atveža 40 tūkst. rusų į Kauną, kurie turės būti apgyvendinti naujuose pastatuose, nes butai, kurie buvo pažadėti lietuviams atsakyti ir net raktai atimti tiems, kurie galėjo jau gyventi. Toks staigus burliokų gabenimas į Kauną, rodo, kad Sov. Sąjunga nori surusinti Kauną, daugiau nekiltų jokių neramumų. Tuo reikalu mūsų visuomenė turėtų kelti protestus JT žmogaus teisių komisijoj, Jung. Tautose, nes Lietuvą genocidi-

Viktoras Petravičius savo darbų galerijoje, 7241 S. Claremont Ave., Chicago, Ill.

niu būdu norima nušluoti nuo žemės.

TRUMPOS ŽINIOS ir Chicago: pensininkai gali jau papiginti važinėti Chicago autobusais, tereikia parodyti tik medicinos kortelę. Liūdi jaimai manoma įvesti vėliau. Chicago teisininkų s - ga paruošė naują įstatymo pasiūlymą kas liečia ginklų laikymą. Siūlo uždrausti ginklų laikymą visiems, išskyrus policiją, valst. tarnautojus, specialios tarnybos agentus, sargus, karius ir šaudymo klubus. Tai būtų netikslu. Turėtų gauti leidimą ir prekybininkai, institucijų žmonės, lojalus piliečiai. Už kokių 35 mylių nuo Chicago, Kane apskrityje steigiamas naujas miestas, kuriame tilps daugiau 100 tūkst. žmonių. Jo įkūrimas užtruks 20 metų, bet jau galima bus gyventi 75 metais. Amerikos vėžio Inst. pranešė, greitai bus galima iš vieno kraujo lašo patirti, jog žmoguje prasidėjus vėžio liga. Kas met nuo vėžio Amerikoje miršta daugiau 350 tūkst. žmonių. -Gage Park aukšt. mokyklos problema po įvykusių kruvinių riaušių tarp baltųjų ir juodųjų, sprendžiama labai lėtai, o priežastis labai keista, nes juodųjų atkelta per daug, žmonės reikalauja, kad jie būtų ištraukti, nes nėra vietos apylinkės mokiniams.

DAINAVOS ansamblis gruodžio 10 d. pastatė Br. Budriūnos "Sidabrinė Diena", liberto A. Kairio. Ma-

rijos Aukšt. Mokyklos salė buvo pilna. Tai bus paskutinis kartas, anot pirm. Bern. Vindašiaus, nes sunku suorganizuoti. Dalyvavo sol. Dalia Kučėnienė, R. Mastienė, Ma4 g. Mom. R. Mastienė, Marg. Momkienė, J. Šalnienė, A. Grigas. Vyt. Radis, J. Saurimas, chormeisteriai; A. Gečas ir A. Simonaitytė, vadovas Pet. Armonas. Daug dirbo Paštukas, Smilga, Slavinskas, Vindašius ir kt.

Bal. Brazdžionis.

st. catharines

BENDROS KŪČIOS

Kas metai bendros kūčios yra rengiamos skautų. Ypač daug dirba mergaičių skaučių vadovė, dabar jau turinti patį aukščiausią skautų laipsnį, koks tik yra. Marija Gverdiene. Nėra abejonės, kad tą laipsnį ji užsidirbo ir dar kaip.

Nors nemažai yra išvažiavę kitur vis tiek į kūčias susirinko 70 žmonių.

Galėtų būti, žinoma, daugiau, bet reikia užsisakyti iš anksto, o toliau gyvenantieji nežino kokie bus orai.

Kūčios yra suruošiamos čia gražiausios ir reikšmingiausios. Paprastumas, kuklumas, ramumas. Ateina tą vakarą dalelė Lietuvos. Nuotaika surišta su žmogaus religija, jo dvasine ramybe.

Vaidinimėlis buvo neilgas, atliktas gerai. Lietuvos tragedijos perdavimas gerai visiems suprantamas.

Mergaičių chorelis labai geras, gražus balsai. Maitas ir šiemet buvo puikus. Čia mūsų moterys tikrai turi geros progos pasireikšti.

Tai jau trečios bendros kūčios, lauksime ketvirtų. Tuo tarpu laimingiausių Naujų Metų!

Korespondentas.

KELEIVIS

NIKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARŠĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VĖDA TEISINIU PĀTARIMŲ SKYRIU.

Metinė prenumerata tik \$ 7.00

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais "TALKA" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5½%
šėrus ir sutaupas	6½%
už vienų metų terminuotus indėlius	7%
ir 3 metams	7½%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$3.800.000.

toronto

TORONTO LIETUVIŲ STUDENTŲ VEIKLA

Prieš keletą metų Toronto lietuvių studentų veikla buvo aktyvi. Studentų klūbas ruošdavo susirinkimus, paskaitas, diskusijas, rengdavo parodas, balius ir baigušiams mokslus buvo ruošiamos išskilmingos išleistuvės.

Studentai turėjo tvirtus ryšius su USA liet. studentų organizacijoms.

Deja, paskutinius kelis metus studentų veikla buvo apmirusi, kartais susklyudavo valdyba, kartais išsiskirstydavo.

Šiais mokslo metais Toronto lietuvių studentų veikla labai pagyvėjo. Jau atgaivintas Toronto lietuvių studentų klūbas, kuris charterį turėjo iš anksčiau. Susirinkimai, parengimai ruošiami kaip lietuvių patalpos taip ir "International Student Centre, 33 St. George Str. Ten buvo suruošti keli pobūviai, šokiai ir kalėdine eglutė. Studentų klubo pirmininku yra poetas stud. Antanas Šileika. Ateitininkų studentų draugovės paku yra Almis Kuolas.

Š.m. Toronto universitete ir kt. aukštosiose mokyklose yra apie 200 lietuvių studentų.

• TORONTO naujų metų sutikimai įvyko Westburio viešbutyje—lietuviškos radio programos (J. R. Simanavičius) rūpesčiu. O Prisikėlimo parapijos salėje—parapijos jaunimo sekcijos pastangomis.

• ŠALPOS grupė "Daina" surinko šv. Jono parapijos bažnyčioje — rinkliavoje \$91.50, kurie bus panaudoti šalpti neturtinguosius.

• Peterburo universiteto prof. R. Vaštokas gruodžio 17 d. prisikėlimo parapijos salėje laikė paskaitą apie tyrinėjimus Stony Lake apie indėnų gentis. Jis šiuo klausimu rašo mokslinį veikalą. Tame darbe jam padeda jo žmona meno istorikė dr. Joana irgi lietuvaite.

winnipeg

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS Š. m. lapkričio 25 d. lietuvio parapijos salėje įvyko Lietuvos kariuomenės minėjimas.

Minėjimą atidarė v-bos sekret. K. Strikaitis, nes v-bos p-kas V. Januška buvo išvykęs tarnybos reikais.

K. Strikaitis skaitė paskaitą: "Civilizacijos raida ir pavergtų tautų likimas. Po paskaitos mok. Br. Bujukienė skaitė ištrauką iš gen. St. Raštiko III-jo tomo atsiminimu: "Įvykiai ir žmonės".

Toliau kalbą pasakė Lietuvos kariuomenės savanoris — kūrėjas Povilas Liaukevičius, kuris nupasakojo kovų eigą atsikūriant nepriklausomai Lietuvai.

Trumpa žodį tarė ir "Kanados Lietuvių Klubas Manitoboje" p-kas Viktoras Novogrockis. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Gauta pelno: 28.71 ct.

KLB—nėš Winnipeg'o Apyl. Valdybos išdėninkas Juozas Demereckas š. m. gruodžio 10 d., per visuotinę narių susirinkimą, išrinktas Šalpos Fondo atstovu Manitoboje. Tenka pažymėti, kad šiuose pareiguose jis jau yra buvęs ir anksčiau.

Buvęs.

MALONIAI KVIEČIAME ATsilankyti Į MŪSŲ RUOŠIAMĄ METINĮ ZUIKIŲ BALIŲ,

kuris įvyks sausio 20 d., šeštadienį Jaunimo Centro salėje, Hamiltone.

ĮVAIRŪS GERIMAI — KARŠTA ZUIKIENA — STALIUKŲ IR PINIGINĖ LOTERIJA — TAURIŲ ITEIKIMAS PASIŽYMĖJUSIEMS MEDŽIOTOJAMS — ŠAULIAMS IR ŽVEJAMS.

Meninę programos dalį atliks žinomas Londono mergaičių kvartetė "RASA". Linksmoji dalis grojant "Highlights" orkestrui.

Pradžią 6,30 val. vak. Įėjimas \$2,50, studentams — \$1.00.

Hamiltono Lietuvių Žūkloautojų ir Madžiotojų klubo "Giedraitis" Valdyba

calgary

• KALGARIO kaimiystė, Lethbridge, spalio 29 d. dėl nežinomos priežasties, mirė pavyzdingas lietuvis, Otto Albrechtas, gimęs ir augęs Vilkaviškio ap. tarnavęs Lietuvos kariuomenėje. Pirmoj rusų okupacijos metu išvyko į Vokietiją. Karui užėjus buvo paimitas į vokiečių kariuomenę, pergyveno žiaurias karo audras. Pokario laikotarpyje gyveno Vokietijoje, 1949 m. atvyko į Kanadą, ir apsivedė. Abu jauni ir pilnai energijos turtingai prasigyveno. Mirdamas paliko giliame liūdesyje, žmoną, vieną brolių ir dvi sesutes. Jis buvo visuomet draugiškos nuotaikos žmogus. Palaidėtas į kapus, susirinko, draugai ir pažįstami, apie 150 palaidovu.

KONKURSAS

1973 — čiais metais sukanca 650 metų nuo Vilniaus paskelbimo Lietuvos sostine. Ta proga Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba skelbia konkursą parašyti istoriniam romanui apie Vilnių ir jo kūrėjus su komentarais.

Geriausio romano autoriui skiriama tūkstanties ir penkių šimtų \$1500/ premija.

Tūkstanties dolerių \$1000/ premijos mectai yra Ona ir Valerijonas Šimkai, o penkių šimtų \$500/ — Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdyba.

Sąlygos: Romanas turi būti mašinėlė rašytas su ne mažiau 113,000 žodžių, /tai vidutinė 350—ties puslapių knyga/. Rankraščiai turi būti pasirašyti slapy-

vardžiu, kuris užrašomas ant pridėdama voko, kuriame įdedamas raštelis su autoriaus tikraja pavarde, vardu, adresu ir telefono numeriu.

Premijuotiną ir spausdintą romaną jury komisija nustato paprasta balsų dauguma. Dėl nepremijuotinių romanų spausdinimo bus tariamasi su autoriais atskirai.

Jury komisija sudaro: Prof. dr. Juozas Jakštas,

prof. dr. Justinas Pikūnas, profesorė Aldona Augustinavičienė, pedagogė Juratė Pečiūrienė ir Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos centro valdybos pirmininkas Kazys Veikutis. Rankraščius siųsti iki 1973 metų spalio mėn. 1 d. adresu:

Kazys Veikutis, 8934 Milner St., Detroit, Mich 48213. Vilniaus Krašto Lietuvių Centro Valdyba.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, žaidytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame patvirtintus pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjai gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
JSTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE.,
TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniam ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6¼% už 1 m. term. dep.
6¾% už 2 m. term. dep.
7% už 3 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8¼% už mortgicijus

Kapitalas virš penkių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Nemokamas čekių patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 Toronto 3, Ontario.

winnipeg

PORTAGE LA PRARIE MANITOBA

Mūsų vakarai sušalo, nors sniego nedaug, bet šaltis atitrukes kaž kur iš artikos termometrą nuspaude nuo zero žemiau 20-30 šalčio. Kalėdas turėsime baltas, mus tas negazdina juk mes čia jau priprate. Gerai, kad dažniausia kada šalta vėjo veik nėra. Iš ūkininku (farmeriu) ir miesteliu kaminų dūmai kylą aukštai dausas kas sudaro pasigerėtinai gražiu vaizdą, juo labai Kalėdų išvakarėse. Farmeriai daugumoje naturalias eglaites išdekoruoja įvairiu spalvu elektros lemputėmis kas sudaro pasakiškai gražų vaizdą nakties metu. Miesteliuose, Kalėdų Sene'is atpiskėjęs iš šiaurės poliaus su savo didžiaragiais karibū-briedžiais dalina vaikams saldainius. Miestelių krautuvės pilnos įvairiausių prekių, vilioja praeivį gražiai dekoruotais langais. Prieš Kalėdas prekių "išpardavimas" nuo 20 iki 50% emiau nuolatių kainų. Tai maždaug tokios prieškalėdinės nuotaikos mūsų Kanados vakaruose. Mano pasiūsti "Nepriklausomos Lietuvos" adresu davė gerų vaisių. P. M. Satkūnai iš McGregor Man. ir Zigmus Bražauskas iš Portage LaPrarie įteikė po \$10 prenumeruodami ir paremdami auka NT, žinoma tikisi gauti gražius Lietuvos žemėapius. Sako. "Tiek daug gražių nuotraukų, ypač lietuvičių su tautiniais drabužiais, daug patriotiškų straipsnių, tai kaipgi neskaitysi". Satkūnai dar sėkmingai ūkininkauja prie McGregerio miestelio. Užsiaugio ir išmoks'io 3 sūnus, vyresnis Tamis gyvena Amerikoje, vedes, antras Vytautas, vedes dirba Albertos šiaurėje inžinierium, trečias Doais gyvena toli šiaurėje būdamas "weather man".

Mūsų kaimynas čia mi-

animas Zigmus Bražauskas turėjo operacija, gydosiu namuose, gyvena vienas kas sudaro nemažą sunkumą, dvi jo dukros gyvena Winnipege. Apylankės lietuviai liaki Zigmui greičiausia pasveikti. Zigmus Bražauskas yra muzikalus žmogus, dirba vaikų ligoninėje. Jis išmokinė vieną ligonį berniuką akordionu groti, nors tamsai ak'as ir neb'ly's. Su mišėtu berniuku turėjo daug koncertų įvairiose provincijos vietovėse. Grojo jis ir radijo stotyse. Ke'tą kartų grojo televizijoje. Jo bro'is kungas Pijus Bražauskas pargarsėjęs dailininkas dar iš Lietuvos laikų, gyvena Oregon, U.S.A.

Manitoboje anksčiau gyveno gražus būrelis lietuvių ūkininkų (farmerių) jau baigia išnykti, dē' senatvės. Daugelio vaikai įsikelia į miestus. Vieni pardavė ūkius kiti nuomoja. P. Liaukevičius.

KODEL SKAUDA ?

Drezdeno profesorius M. Ardenė tiegia, kad skausmo pojūtį sukelia grynai cheminės priežastys: nerviniame audinyje atsiranda pieno rūgšties perteklius.

Nuo seno buvo manoma, kad pirminė kiekvieno skausmo priežastis yra slėgimas. Jeigu spaudžiama ranka, susidaro labai nedidelis slėgimas į paviršiaus vieneta, tačiau duriant adata, slėgimas į paviršiaus vieneta padidėja iki 4 tūkst. atm. Sudėtingesniais atvejais (skauda galvą, pilvą ar dantį priežastis lieka ta pati, tik slėgimo perdavimo mechanizmas vienai ar kitai nervų ląstelei yra daug sudėtingesnis.

Prof. M. Ardenės nuomonė, vadinamosios Švano ląstelės, iš kurių sudaryti nervinių vamzdelių apvalkalai, reikalingos ne tik nervų apsaugai. Jos kaip savotiški membriniai filtrai, reguliuoja gliukozės perėjimą iš

kraujagyslių į nervų ląsteles. Jo atlikti bandymai patvirtino, kad gliukozė patenka į nervų galūnes nepriklausomai nuo jos koncentracijos kraujyje. Kai šis membraninis barjeras pažeidžiamas ar nustoja veikęs, gliukozė laisvai patenka į nervų ląsteles. Ten susidaro didesni pieno rūgšties kiekiai, o tai jaučiama kaip skausmas.

Ši teorija, pvz., lengvai paaiškina, kodėl padidėja dantų skausmas, jeigu ant nesveiko danties patenka saldumynų. Sergantys cukralige medicininio švirškšto dūrį junta skaudžiau, negu sveiki žmonės, kurių kraujyje yra normalios cukraus koncentracija.

Jeigu ši cheminė teorija pasirodytų teisinga, atrastų naujų galimybių kovoti su chroniškais skausmais, dirbtinai mažinant gliukozės kiekį organizme.

ASFALTAS GYVENVIETĖSE

Utenos rajono "Utenio" ir Pakalnių kolūkių centrinėse gyvenvietėse paklotas asfaltas, kaip rašo "Tiesa".

Esas asfaltuojamas Utenos - Sudeikių kelias. SAMIZDATAS LIETUVIŲ NAMUOSE

Vakarų Vokietijoje esanti rusų Possev leidykla lapkričio 24-26 dienomis Lietuvių Namuose ruošia savo leidinių parodą, kurioje, be kita ko, bus išstatyti jos išleisti Anatolio (Kuznecovo), Achmadulinos, Achmatovos, Beko, Bulgakovo, Džilo, Galičo, Ginsburgo, Gorbanevskajos, Grossmano, Maksimovo, Marčenkos, Michailovo, Okudžavos, Orvelio, Pasternako, Zacharovo, Strugatskio, Solženicyno, Tarsio darbai, Titovo paveiksai ir "Samizdato" medžiaga.

Penktadienį, lapkričio 24 d., 2 val., L.V. Vladimirovas skaitys atidarojąją paskaitą apie "Samizdatą" ir "Tamizdatą", šeštadienį, 4:30 val., Rytkovas skaitys Solženicyną ir Galičą, o N.A. Artemovas dainuos Okudžavos, Vysockio, Galičo ir Ivanovo dainas.

ATIDENGTAS PAMINKLAS ZIGMUI ANGARIČIUI

Vilniaus centre atideng-

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

PRADEDANT NUO \$595⁰⁰

Išvykimo datos: gegužės 17, 31, birželio 14, 21, 28, liepos 5, 12, 19, 26, rugpjūčio 2, 9, 16, rugsėjo 6, 13, spalio 4 dienomis.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai, Trakai ir Kaunas.

PUIKUS SUSIJUNGIMAS SU MONTREALIU IŠ VISŲ DIDŽIŲJŲ KANADOS IR USA MIESTŲ.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Jau pratomas vietų ribotumas!

Parūpiname dokumentus JŪSŲ GIMINĖMS išsikviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą. Rašykite anglų kalba:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD. MONTREAL 131, QUE. - CANADA TEL.: 844-5292 844-5662

tas paminklas Zigmui Aleksai - Angariečiui. Paminklą sukūrė skulptorius Alfonsas Ambraziūnas, architektai Gediminas Baravykas ir Jaunutis Makariūnas.

ATVYKO VEIMARO TEATRAS

Vilniuje gastro'liavo Veimaro vokiečių Nacionalinis teatras, Vilniuje ir Kaune jis suvaidino du

spektaklius - Brecht'o "Kaukazo kreidos ratas" ir šekspyro "Hamletas".

• MEČISLOVAS JUČAS istorikas, Vilniuje išleido naują istorinį veikalą: "Baudžiavos trimas", kuriame pavaizduojama Lietuvos žemdirbystė aštuonioliktame ir devynioliktame šimtmetyje.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS L. Stankevičius, 1053 Albonel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

BELLAZZI-LAMY INC.

VAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izolacija. Ten-Ten.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B.P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

*****

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išores taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos (Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

ĮSIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas suloiką plaukų slinkimą, naikina pleiskaną, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsitė nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED. BLUE kriogoj JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siūsti mūsų atstovybei 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U.S.A.

montreal

● **SEKMADIENĖ**, sausio 7 d., A.V. Parapijiečių susirinkimas parapijos salėje. Bus svarstomi svarbūs parapijos klausimai, pateikta metinė apyskaita bei renkami nauji Komiteto nariai.

KVALIFIKUOTAS INŽINIERIUS

Amerikos ir Kanados "Society of Manufacturing Engineers" pripažino Steponui Šetkui, St. Catharines, kvalifikuoto pramonės inžinieriaus varda.

● **JAUNIMAS** ir jo menas 1973 metais. Tokiu vardu New Yorke rengiama paroda, kurioje bus škieai, tapyba, grafika, taikomasis menas ir foto. Vienas asmuo gali duoti iki 10 savo kūrinių. Parodoje dalyvauja jaunuoliai nuo gimnazijos iki 30 metų amžiaus. Kurinius įteikti iki kovo 10 d. Bus premijos.

● **DR. A. KRISTAPONIS** išleido poezijos knygą, pavadintą: "Visas turteis - šimtinė".

● **F. DAUGUVIČYTYTĖ-KUDABIENĖ**, Hami'ono teatro vaidintoju režisierė gruodžio 2 d. buvo pagerbta jos 50 metų amžiaus proga.

● **V. KASIULIO** menokūrinių paroda Toronto mieste sėkmingai pasibaigė. Buvo išstatyti 34 jo paveiks'ai ir visi parduoti. Tai pažymėtinas dailininko pasisekimas.

ŠAULIŲ VEIKLA

Neringos Jūrų Šaulių kuopa Montrealyje ruošiasi Klaipėdos krašto atvadavimo 50-metų sukakčiai paminėti, kuri įvyks 1973 metais, sausio mėn. 20 d. Aušros Vartų parapijos salėje.

Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas p.A. Lymantas, daugelį metų redagavęs laikraštį "Lietuvos Pajūrį".

Meninę programos dalį atliks Aušros Vartų parapijos choro vyrų oktetas vadovaujamas solisto A. Keblio.

Šaulės moterys ketina pavaišinti puikiai vakarinę, o šokiams gros p. Revelins orkestras.

● Tų pačių metų kovo mėn. 18 d. įvyks Aušros Vartų parapijos salėje Neringos Jūrų Šaulių kuopos moterų madų paroda. Dėl smulkesnių informacijų ir registracijų skambinti šaulei A. Krasovskienei: Tel: 271 - 5002.

Trys geriausios suknelės

GINA ČAPKAUSKIENĖ
dainuoja

PIRMOJI SOLISTĖS ILGOJO GROJIMO STERES PLOKŠTELĖ JAU IŠLEISTA.
VISOS DAINOS ĮDAINUOTOS LIETUVIŠKAI.
PLOKŠTELĖ GAUNAMA:
Les Entreprises BELLE-ARTI Enrg.
P.O. Box 122, La Salle 450, Que. Canada.

Petras Adamonis Insurance Agency Inc.
3907 Rosemount Blvd., Montreal, Que.
Aušros Vartų parapijos Spaudos kioskas
1465 De Seve Street, Montreal 205, Que.

ED Archambault Inc. Music Store
509 ave. rue St. Catherine,
Montreal 132, Que.
Kaina su pristatymu \$6,75.

bus premijuojamos, todėl visos moterys ir merginos, suinteresuotos būsima paroda, yra kviečiamos dalyvauti su savo sukurtais modeliais.

Nijolė Bagdžiūnienė.

● **DAIL. VYTAUTAS KASIULIS**, gyv. Paryžiuje, kuris neseniai turėjo savo kūrinių parodą Toronte, paaukojo Tautos Fondo Atstovybei Kanadoje 100 dol. Nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje.

Z. BUTKUS NEW YORKE

Iš okupuotos Lietuvos neseniai atbėgęs advokatas Zigmąs Butkus gruodžio 4-10 dienomis lankėsi su žmona įvairiais reikalais New Yorke ir apylinkėse. Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke

advokatų kviečiamas gruodžio 8 d. jis dalyvavo liudininku federaliniam teisme Trentone vienoje paliko byloje. Gerai pažindamas sovietinės Rusijos okupuota Lietuva primestus įstatymus Butkus pasirodė kaip efektingas liudininkas, kurio parodymais labai patenkintas šią palikimo bylą vedantis Generalinio Konsulato advokatas.

Teismo posėdyje taipgi dalyvavo Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke Anicetas Simutis.

Gruodžio 10 d. Butkai lankėsi Philadelphijoje, kame Butkus padarė pranešimą lietuvių kolonijai apie padėtį okupuotoj Lietuvoj ir susitiko su ten gyvenančiais giminaičiais

LGK

A + A
JURGIUI MAČIONIUI
staigiai mirus, jo žmonai, dukrai su šeima, giminėms ir draugams nuoširdžią užuojautą reiškiamė
Juozas Bulota su šeima

Mūsų Kredito Unijos nare
A + A
TERESEI MAČIULIENEI
mirus, jos vyrui Jonui ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia
Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Lito" Valdyba

Verduno Lietuvių klubo suėjimo draugui
JURGIUI MAČIONIUI
staiga mirus, visi draugijos nariai liūdi netekę gero nario ir draugo. Siunčia užuojautą jo visai šeimai, artimiesiems ir giminėms Lietuvoje.
Visi Klubo Nariai

PAGALBA NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI
Pakalbinkit užsisakyti NL-ą artimuosius, arba, pagaliau, padov anokit geram bičiuliui nors pusmetinę NL prenuktą.
Pinigus siųskit su šiuo kuponu:
Vardas pavardė .....
.....
Adresas: / gatvė ir Nr./ .....
.....
City .....
Valst. - prov. ....
.....
Pinigus siunčiu: / pavardė ir adresas / .....
.....

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. **727-3120** Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Agentūrą veikia nuo 1945 m.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomasis s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 metams	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 metams	7.5%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$10,000 už paskolos sumą. Nemok. gyvybės apdr. iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda
Kreiptis: Gil Constantini C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiądieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.